

1. ശുചിത്വ-മാലിന്യ സംസ്കരണ ഉപമിഷൻ

നമ്മുടെ സംസ്ഥാനത്തെ അലട്ടുന്ന ഗുരുതര പ്രശ്നങ്ങളിൽ ഒന്നാണ് മാലിന്യം. ഇന്ന് അതിന്റെ രൂക്ഷത ഗ്രാമപ്രദേശങ്ങളിൽ പോലും അനുഭവപ്പെടുന്നു. സമൂഹത്തിന്റെ വിവിധ മണ്ഡലങ്ങളിൽ നിരന്തരം വിമർശന വിധേയമായിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന തെരുവുനായശല്യവും, കൊതുക്കും, എലിയും മറ്റ് ക്ഷുദ്രജീവികളും പരത്തുന്ന രോഗങ്ങൾ എന്നിവ മാലിന്യ പ്രശ്നത്തിന്റെ ഉപോൽപ്പന്നമാണ്.

നിർമ്മിക്കപ്പെടുന്ന ഏതൊരു മാലിന്യവും എത്രയും വേഗത്തിലും സുരക്ഷിതമായും സംസ്കരിക്കപ്പെടുന്നുവെന്ന് ഉറപ്പാക്കുക എന്നത് പ്രകൃതിവിഭവസംരക്ഷണത്തിനും ജനതയുടെ ആരോഗ്യപരിപാലനത്തിനും അനുപേക്ഷണീയമാണ്. അതുകൊണ്ടുതന്നെ ജനപങ്കാളിത്തത്തോടെ പ്രാദേശികതല വികസനപ്രവർത്തനങ്ങൾക്കു നേതൃത്വം വഹിക്കുന്ന തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ, അതതു പ്രദേശത്തെ മാലിന്യ മുക്തമാക്കുന്നതിന് വ്യക്തമായ ഒരു നിർവ്വഹണ സംവിധാനം തയ്യാറാക്കുകയും നടപ്പാക്കുകയും ചെയ്യേണ്ടതുണ്ട്. ഇതിനുള്ള പശ്ചാത്തല സൗകര്യം ഒരുക്കുകയാണ് ശുചിത്വ-മാലിന്യ സംസ്കരണ ഉപമിഷൻ കഴിഞ്ഞ ഒരു വർഷമായി ചെയ്തു വരുന്നത്.

2. പൊതു സമീപനം

ഓരോ തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനത്തിന്റേയും പരിധിയിൽ വരുന്ന ഭൂപ്രദേശം മാലിന്യ മുക്തമാക്കുന്നതിനായി എളുപ്പം ചീഞ്ഞളിയാനിടയുള്ള ജൈവമാലിന്യം അതിന്റെ ഉറവിടത്തോട് ഏറ്റവുമടുത്ത് അതാതു ദിവസം തന്നെ സംസ്കരിക്കുകയും പുനഃചംക്രമണത്തിലൂടെ സംസ്കരിക്കപ്പെട്ടെല്ലാസ്റ്റിക്കും ചില്ലും ലോഹവുമടക്കമുള്ള മാലിന്യങ്ങൾ കൃത്യമായ ഇടവേളകളിൽ ശേഖരിച്ച് സംസ്കരണ കേന്ദ്രങ്ങളിലേക്ക് അയയ്ക്കുകയും ചെയ്യുക എന്നതാണ് പൊതുസമീപനം.

തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപന പരിധിയിലുള്ള സ്വകാര്യവീടുകൾ, ഗേറ്റഡ് കോളനികൾ, ഫ്ലാറ്റ് സമുച്ചയങ്ങൾ, പൊതുസ്ഥാപനങ്ങൾ, കച്ചവടസ്ഥാപനങ്ങൾ, കമ്പോളങ്ങൾ, വ്യവസായ ശാലകൾ മുതലായവ ഉല്പാദിപ്പിക്കുന്ന മാലിന്യം അതുല്പാദിപ്പിക്കുന്നവരുടെ പങ്കാളിത്തത്തോടെ തന്നെ സംസ്കരിക്കപ്പെടണം.

വീടുകളിലുടനീളം വരുന്ന ഭക്ഷണാവശിഷ്ടം അടങ്ങുന്ന ജൈവ മാലിന്യം അവിടെത്തന്നെ സംസ്കരിക്കുന്നതിന് കിച്ചൺ ബിൻ കമ്പോസ്റ്റിംഗ്, കലം കമ്പോസ്റ്റിംഗ്, വളക്കുഴി (ആവശ്യത്തിനു സ്ഥലമുണ്ടെങ്കിൽ മാത്രം) തുടങ്ങിയ കമ്പോസ്റ്റിംഗ് രീതികളോ, മാലിന്യത്തിൽ നിന്ന് ജൈവവാതകമുല്പാദിപ്പിക്കുന്ന ബയോഗ്യാസ് പ്ലാന്റോ സ്ഥാപിക്കാം. ചന്തകളിൽ നിന്നും സ്വന്തമായി ഉറവിടമാലിന്യ സംസ്കരണ ഉപാധികളൊന്നും സ്ഥാപിക്കാൻ കഴിയാത്തയിടങ്ങളിൽ നിന്നുമുള്ള ജൈവമാലിന്യം സംസ്കരിക്കുന്നതിന് പൊതുമാലിന്യസംസ്കരണ സംവിധാനങ്ങളും സ്ഥാപിക്കണം. വലിയ ബയോഗ്യാസ് പ്ലാന്റുകളോ തുമ്പൂർമുഴി മാതൃക എയ്റോബിൻ കമ്പോസ്റ്റിങ്ങോ ആണ് നിലവിൽ ഉപയോഗിക്കപ്പെടുന്ന പൊതുമാലിന്യസംസ്കരണ സംവിധാനങ്ങൾ. ഇവയൊക്കെ ഓരോയിടത്തും ആവശ്യാനുസരണം സ്ഥാപിക്കുകയും ശരിയായി ഉപ

യോഗിക്കുകയും വേണം. അജൈവമാലിന്യശേഖരണവും നീക്കലും കാര്യക്ഷമമാക്കുന്നതിന് ആവശ്യമായ സംഭരണ കേന്ദ്രങ്ങളും സ്ഥാപിച്ചു പ്രവർത്തിപ്പിക്കണം.

ഇങ്ങനെ നമ്മുടെ സംസ്ഥാനത്തെ ഓരോ വീടും പുരയിടവും നിരത്തും പൊതു ഇടങ്ങളും ജലസ്രോതസ്സുകളും അന്തരീക്ഷവും മാലിന്യമുക്തമാക്കുന്നതിന് പൊതു സമൂഹമാകെ കൈകോർക്കുന്ന പ്രവർത്തനങ്ങളാണ് ശുചിത്വ-മാലിന്യ സംസ്കരണ ഉപമിഷൻ വിഭാവനം ചെയ്യുന്നത്.

ഉപമിഷൻ പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനത്തിലെ സംഘടനവും നേതൃത്വവും തദ്ദേശഭരണ സ്ഥാപന ഭരണസമിതിക്കാണ്. നവകേരളം കർമ്മപദ്ധതിയുടെ തദ്ദേശഭരണതല സമിതിയുടെ ഭാഗമായി രൂപീകരിക്കുന്ന ഉപമിഷൻ സമിതിയും തദ്ദേശഭരണതലത്തിലെ ആരോഗ്യ-ശുചിത്വ വിഭാഗവും ചേർന്നാണ് പ്രവർത്തനസൂത്രണവും നിർവഹണ മോണിറ്ററിംഗും നിർവഹിക്കേ ത്. തദ്ദേശഭരണ തലത്തിൽ മാലിന്യ നിർമാർജ്ജനത്തിനും ശുചിത്വ പരിപാലനത്തിനും ആവശ്യമായ നടപടിക്രമങ്ങൾ രൂപപ്പെടുത്തുമ്പോൾ ഓരോ ഗുണഭോക്താവിനെയും മാലിന്യം സ്വന്തം ഉത്തരവാദിത്തമാണെന്ന് ബോധ്യപ്പെടുത്തേ താണ്. അതോടൊപ്പം തദ്ദേശഭരണ സ്ഥാപന പരിധിയിലെ മാലിന്യ സംസ്കരണത്തിനുള്ള പൊതുസംവിധാനങ്ങൾ, സംഘടനാരൂപങ്ങൾ, തുടങ്ങിയവ പ്രാവർത്തികമാക്കുന്നതിനുള്ള വിഭവവിനിയോഗം (തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനത്തിന്റെ ഫുണ്ടിംഗും ഗുണഭോക്താവിന് നൽകുന്ന യൂസർ ഫീയും) പടിപടിയായി കുറയ്ക്കുന്നതിന് ലക്ഷ്യമിടുന്നതുമാകണം. ഇതിനുകുന്ന തരത്തിൽ ഓരോ തദ്ദേശഭരണ സ്ഥാപനവും ആസൂത്രിതമായ വിഭവ മാനേജ്മെന്റ് തന്ത്രങ്ങൾ രൂപപ്പെടുത്തി മാലിന്യ സംസ്കരണത്തിനും ശുചിത്വ പരിപാലനത്തിനുമുള്ള ധനവിനിയോഗം മാലിന്യത്തിന്റെ ശാസ്ത്രീയ സംസ്കരണത്തിലൂടെയും പുനരുപയോഗം, പുനഃചംക്രമണം തുടങ്ങിയ മാർഗ്ഗങ്ങളിലൂടെയും സമാഹരിക്കുന്ന ഒരു മാതൃക സൃഷ്ടിക്കുന്നതിന് ലക്ഷ്യമിടണം.

3. പ്രവർത്തന സംവിധാനം

മാലിന്യ സംസ്കരണ സംവിധാനങ്ങളെല്ലാം തന്നെ അഭംഗുരം നടത്തികൊ ഴു പോകുന്നതിനാവശ്യമായ ആവർത്തന ചെലവുകൾ ഏറ്റവും കുറഞ്ഞ തോതിൽ മാത്രമേ തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ ഫുണ്ടിൽ നിന്നും ചെലവഴിക്കാവൂ എന്ന സമീപനം സ്വീകരിക്കണം. തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ, ജനങ്ങൾ ഉല്പാദിപ്പിക്കുന്ന മാലിന്യം സംസ്കരിക്കുന്നതിനുള്ള നടപടികളാണ് സ്വീകരിക്കുന്നത്. ഇതിലേക്കായി പൊതുജനങ്ങളിൽ നിന്നും നൽകുന്ന സേവനത്തിനുള്ള ഫീസും പരിസ്ഥിതി മലിനപ്പെടുത്തുന്നവരിൽ നിന്നും പരിഹാരതുകയും ഈടാക്കുക എന്ന തത്വം പാലിച്ചുകൊ ഴുള്ള നിർവ്വഹണ മാർഗ്ഗങ്ങൾ സ്വീകരിക്കുന്നതിന് അതതു തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ നടപടി സ്വീകരിക്കണം.

ശുചിത്വ-മാലിന്യ സംസ്കരണവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട സൗകര്യങ്ങൾ ഉറപ്പാക്കുക, ഹരിത കർമ്മസേന രൂപീകരിച്ച് പ്രവർത്തനക്ഷമമാക്കുക, സാങ്കേതിക സഹായം ലഭ്യമാക്കുക,

നിർമാണ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് മൂലധന നിക്ഷേപം നടത്തുക, പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് വേണ്ട നേതൃത്വം നൽകുക, കർശനമായ നിരീക്ഷണ സംവിധാനം ഏർപ്പെടുത്തുക, മാലിന്യ സംസ്കരണവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട നിയമങ്ങളും ചട്ടങ്ങളും കർശനമായി നടപ്പാക്കുക, നിയമലംഘകർക്കെതിരെ നടപടികൾ സ്വീകരിക്കുക എന്നിവയായിരിക്കും തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ പ്രധാന ഉത്തരവാദിത്വം. ശുചിത്വ-മാലിന്യ സംസ്കരണ പ്രവർത്തനങ്ങൾ കാര്യക്ഷമമാക്കുന്നതിന് ഹരിതകർമ്മ സേനയും ഹരിതസഹായ സ്ഥാപനവുമടങ്ങുന്ന സംരംഭകത്വ മാർഗ്ഗങ്ങൾ സ്വീകരിക്കുന്നതായിരിക്കും ഉചിതം. അങ്ങനെ ചെയ്യുമ്പോൾ തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ സംരംഭങ്ങളുടെ ദൈനംദിന പ്രവർത്തനത്തിൽ ഇടപെടേ തില്ല, മറിച്ച് ശക്തമായ നിരീക്ഷണ സംവിധാനം ഏർപ്പെടുത്തുകയും പ്രവർത്തനമേന്മ ഉറപ്പുവരുത്തുകയുമാണ് വേണ്ടത്.

വൃത്തിയും വെടിപ്പുമുള്ള ഹരിതാഭമായ കേരളം ഉത്തരവാദിത്വബോധമുള്ള ജനതയുടെ പങ്കാളിത്തത്തോടെ സൃഷ്ടിക്കുകയാണ് മാലിന്യ സംസ്കരണ കർമ്മ പദ്ധതിയുടെ ലക്ഷ്യം. ജന പങ്കാളിത്തത്തോടെയുള്ള പരിസ്ഥിതി സൗഹൃദപരവും സുസ്ഥിരവുമായ ശുചിത്വ മാലിന്യ സംസ്കരണ പ്രവർത്തനങ്ങളിലൂടെ സംസ്ഥാനത്തെ മാലിന്യമുക്തമാക്കാനും ലോകത്തിനു പഠനവിധേയമായ മാതൃത സൃഷ്ടിക്കാനും ശുചിത്വ മാലിന്യ സംസ്കരണ പദ്ധതി ലക്ഷ്യമിടുന്നു. ഇന്ന് കേരള സമൂഹം അവലംബിക്കുന്ന മാലിന്യ സംസ്കരണ രീതി പരിസ്ഥിതി സൗഹൃദപരമായില്ലെങ്കിൽ വലിയ പ്രകൃതി ദുരന്തത്തിനു തന്നെ സാക്ഷിയാകേ വരും എന്നതിന്റെ പശ്ചാത്തലത്തിലാണ് ഈ കർമ്മ പരിപാടിക്ക് രൂപം നൽകിയിരിക്കുന്നത്. സമ്പൂർണ്ണ മാലിന്യ മുക്തി (zero waste), പുറന്തള്ളപ്പെടുന്ന മാലിന്യത്തിന്റെ അളവ് ചുരുക്കൽ (reduce), പുനരുപയോഗം, പനുകലനം (recycling), തിരിച്ചെടുക്കൽ (recovery) എന്നീ ഘടകങ്ങളാണ് ഇതിൽ പ്രധാനം.

ലക്ഷ്യങ്ങൾ

1. പുതിയ നഗര ഖരമാലിന്യ സംസ്കരണ നിയമപ്രകാരം ഒരു സാധാരണ പൗരന്റെ ഉത്തരവാദിത്തവും ചുമതലയും വ്യക്തമാക്കി അവബോധം സൃഷ്ടിക്കുക
2. ഉത്തരവാദിത്ത മാലിന്യ പരിപാലന രീതികൾ അവലംബിക്കുന്നതിനോട് പൗരന്മാരിൽ അനുകൂല മനോഭാവവും ശീലങ്ങളും ഉറപ്പാക്കി സമൂഹത്തിലാകെ ഒരു പുതിയ മാലിന്യ പരിപാലന സംസ്കാരം സൃഷ്ടിക്കുക
3. സങ്കീർണ്ണമായ മാലിന്യ പരിപാലന പ്രശ്നങ്ങൾ കൈമാറ്റം ചെയ്യുന്നതിനും പരിഹാരം സാധ്യമാക്കുന്നതിനുമുള്ള സഹായം തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് ലഭ്യമാക്കുക
4. ശാസ്ത്രീയ മാലിന്യ പരിപാലനം തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ നേതൃത്വത്തിൽ സുസ്ഥിരമാക്കുക

പ്രവർത്തനങ്ങൾ

1. ഗാർഹിക / സ്ഥാപനങ്ങളിലെ ജൈവമാലിന്യങ്ങൾ പരമാവധി ഉറവിടത്തിൽ തന്നെ ഉല്പാദകന്റെ ഉത്തരവാദിത്തത്തിൽ സംസ്കരിക്കുന്ന രീതിയും (വികേന്ദ്രീകൃത ഉറവിട ജൈവമാലിന്യ സംസ്കരണം) അത് സാധ്യമാകാത്ത ഇടങ്ങളിൽ കമ്മ്യൂണിറ്റിതല കമ്പോസ്റ്റിംഗ് / ബയോഗേസേഷൻ രീതി ഉചിതമായ തലങ്ങളിലും (അയൽക്കൂട്ടം / വാർഡ് / തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനം) പ്രാവർത്തികമാക്കുക.
2. അജൈവമാലിന്യങ്ങൾ തദ്ദേശ ഭരണ സ്ഥാപനത്തിൽ തരംതിരിച്ച് വൃത്തിയാക്കി ശേഖരിച്ച് പുനഃചംക്രമണം ഉറപ്പാക്കുന്നതിനുള്ള സംവിധാനം സൃഷ്ടിക്കുക.
3. ദ്രവമാലിന്യ പരിപാലനത്തിന് അനുയോജ്യമായ വികേന്ദ്രീകൃത സംവിധാനങ്ങൾ ഉചിതമായ തലങ്ങളിൽ പ്രാവർത്തികമാക്കുക.
4. തിരുവനന്തപുരം, കൊച്ചി, കോഴിക്കോട് തുടങ്ങിയ വലിയ നഗരങ്ങളിൽ ഉറവിട മാലിന്യ സംസ്കരണത്തോടൊപ്പം തന്നെ നൂതന രീതിയിലുള്ള കേന്ദ്രീകൃത സംസ്കരണ സംവിധാനങ്ങളും നടപ്പാക്കുക.
5. മാലിന്യ സംസ്കരണത്തിന് ഓരോ വീട്ടിലും നിലവിൽ ഏത് രീതിയാണ് അവലംബിക്കുന്നതെന്ന് വിലയിരുത്തിയതിനുശേഷം ജൈവ കമ്പോസ്റ്റിംഗ്, ബയോഗ്യാസ് എന്നിവയിൽ ഏത് രീതിയാണ് പ്രായോഗികമാക്കുക എന്ന് കൈത്തുകയും ആ രീതിയിലേക്ക് മാറുന്നതിന് വീട്ടുകാരെ സജ്ജരാക്കുകയും ചെയ്യുക.
6. ചന്തകൾ, അറവുശാലകൾ, കല്ലുറണ മണ്ഡപങ്ങൾ എന്നിവിടങ്ങളിൽ മാലിന്യ സംസ്കരണത്തിന് ആവശ്യമായ ക്രമീകരണങ്ങൾ ഏർപ്പെടുത്തുക.
7. ജലസ്രോതസ്സുകളിൽ മാലിന്യം നിക്ഷേപിക്കുന്നത് കർശനമായി തടയുന്നതിന് നടപടി സ്വീകരിക്കുക.
8. ഉറവിടമാലിന്യ സംസ്കരണം വ്യാപകമാക്കുകയും അനുയോജ്യമായ മാലിന്യ സംസ്കരണ സങ്കേതങ്ങൾ ഉപയോഗിച്ച് മാലിന്യത്തെ ജൈവകൃഷിക്ക് അനുയോജ്യമായ വളമാക്കി മാറ്റി വീടുകളിൽ തന്നെ കൃഷി വ്യാപിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുക.
9. ബയോഗ്യാസ് സംവിധാനങ്ങളും തുമ്പൂർമുഴി മാതൃകയിലുള്ള വികേന്ദ്രീകൃത മാലിന്യ സംസ്കരണ സംവിധാനങ്ങളും, പ്ലാസ്റ്റിക്, ഇ-വേസ്റ്റ്, ആശുപത്രി മാലിന്യങ്ങൾ തുടങ്ങിയവ സംസ്കരിക്കുന്നതിന് ആവശ്യമുള്ള സംവിധാനങ്ങളും വിവിധ തലങ്ങളിൽ ഏർപ്പെടുത്തുക.
10. മാലിന്യം കുറയ്ക്കുക (Reduce), വസ്തുക്കളുടെ പുനരുപയോഗം പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുക (Reuse), പുനഃചംക്രമണം ഉറപ്പാക്കുക (Recycle) എന്നീ തത്വങ്ങൾ പ്രാവർത്തികമാക്കുന്നതിനുള്ള വിവിധ പ്രവർത്തനങ്ങൾ ഏകോപിപ്പിച്ച് നടപ്പാക്കുക.
11. അനുകൂലമായ മനോഭാവവും ശീലങ്ങളും രൂപീകരിക്കുന്നതിനും സുരക്ഷിത മാലിന്യ പരിപാലന സംസ്കാരം വളർത്തുന്നതിനും അനുയോജ്യമായ വിവര വിജ്ഞാന വ്യാപന പ്രവർത്തനങ്ങളും കാമ്പയിനും സംഘടിപ്പിക്കുക.

ഹരിതകേരളം സംസ്ഥാന മിഷൻ

അദ്ധ്യക്ഷൻ	:	മുഖ്യമന്ത്രി
സഹഅദ്ധ്യക്ഷന്മാർ	:	തദ്ദേശ സ്വയംഭരണം, കൃഷി, ജലവിഭവം (3)
ഉപ അദ്ധ്യക്ഷന്മാർ	:	ധനകാര്യം, ആരോഗ്യം, വനംവകുപ്പ് മന്ത്രിമാരും, ആസൂത്രണ ബോർഡ് ഉപാദ്ധ്യക്ഷനും (4)
പ്രത്യേക ക്ഷണിതാവ്	:	പ്രതിപക്ഷ നേതാവ്
സാങ്കേതിക ഉപദേഷ്ടാവ്	:	ഡോ. അജയകുമാർ വർമ്മ
അംഗങ്ങൾ	:	<ol style="list-style-type: none"> 1. ചീഫ് സെക്രട്ടറി 2. തദ്ദേശസ്വയംഭരണം, കൃഷി, മൃഗസംരക്ഷണം, ജലവിഭവം, വനം, ആരോഗ്യം, ടൂറിസം, വിദ്യാഭ്യാസം, വ്യവസായം, പരിസ്ഥിതി, വിവര-സാങ്കേതികം, ശാസ്ത്ര-സാങ്കേതികം വകുപ്പുകളുടെ അഡീഷണൽ ചീഫ് സെക്രട്ടറിമാർ / പ്രിൻസിപ്പൽ സെക്രട്ടറിമാർ / സെക്രട്ടറിമാർ (12) 3. ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് അസോസിയേഷൻ, ബ്ലോക്ക് പഞ്ചായത്ത് പ്രസിഡന്റുമാരുടെ അസോസിയേഷൻ, മുനിസിപ്പൽ ചെയർമാൻമാരുടെ ചേമ്പർ, മേയേഴ്സ് കൗൺസിൽ, ജില്ലാ പഞ്ചായത്ത് പ്രസിഡന്റുമാരുടെ ചേമ്പർ മുതലായ സംഘടനകൾ നാമനിർദ്ദേശം ചെയ്യുന്ന ഓരോ പ്രതിനിധികൾ (5) 4. വൈസ് ചാൻസിലർ, കേരള കാർഷിക സർവ്വകലാശാല 5. സർക്കാരിന്റെ ഡെവലപ്മെന്റ് അഡ്വൈസർ
മിഷൻ സെക്രട്ടറി	:	ആസൂത്രണ സാമ്പത്തിക കാര്യ വകുപ്പ് അഡീഷണൽ ചീഫ് സെക്രട്ടറി

ജില്ലാ മിഷൻ

അദ്ധ്യക്ഷൻ	:	ചെയർപേഴ്സൺ, ജില്ലാ ആസൂത്രണ സമിതി
അംഗങ്ങൾ	:	<ol style="list-style-type: none"> 1. ജില്ലയിൽ നിന്നുള്ള ലോകാസഭാംഗങ്ങൾ 2. രാജ്യസഭാ എം.പി.മാർ (നോഡൽ ജില്ലകളിൽ) 3. മേയർ 4. ജില്ലയിൽ നിന്നുള്ള എം.എൽ.എ മാർ 5. മുനിസിപ്പൽ ചെയർപേഴ്സൺമാരുടെ ചേമ്പർ നാമനിർദ്ദേശം ചെയ്യുന്ന 2 ചെയർമാൻമാർ 6. ബ്ലോക്ക് പഞ്ചായത്ത് പ്രസിഡന്റുമാരുടെ അസോസിയേഷന്റെ ജില്ലാ പ്രസിഡന്റും, സെക്രട്ടറിയും 7. ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് ജില്ലാ അസോസിയേഷന്റെ പ്രസിഡന്റും സെക്രട്ടറിയും 8. ജില്ലാപഞ്ചായത്തിലെ സ്റ്റാന്റിംഗ് കമ്മിറ്റി ചെയർപേഴ്സൺമാർ 9. ജില്ലാ ആസൂത്രണ സമിതിയിലെ സർക്കാർ നോമിനി

	<ol style="list-style-type: none"> 10. ജില്ലാ പ്ലാനിംഗ് ഓഫീസർ 11. പ്രിൻസിപ്പൽ കൃഷി ഓഫീസർ 12. ജോയിന്റ് പ്രോഗ്രാം കോ-ഓർഡിനേറ്റർ (എം.ജി.എൻ.ആർ.ഇ.ജി.എസ്.) 13. ജില്ലയിലെ സീനിയർ എഞ്ചിനീയർ, ജല സേചനം 14. ജില്ലാ കോ-ഓർഡിനേറ്റർ, ശുചിത്വമിഷൻ 15. പഞ്ചായത്ത് ഡെപ്യൂട്ടി ഡയറക്ടർ 16. ജില്ലാ മെഡിക്കൽ ഓഫീസർ (അലോപ്പതി) 17. ജില്ലാ മെഡിക്കൽ ഓഫീസർ (ഭാരതീയ ചികിത്സാ വകുപ്പ്) 18. ജില്ലാ മെഡിക്കൽ ഓഫീസർ (ഹോമിയോ) 19. ഡെപ്യൂട്ടി ഡയറക്ടർ, വിദ്യാഭ്യാസം 20. പ്രോജക്ട് ഡയറക്ടർ, ദാരിദ്ര്യ ലഘൂകരണ വിഭാഗം 21. മിഷൻ കോ-ഓർഡിനേറ്റർ, കുടുംബശ്രീ 22. റീജയണൽ ജോയിന്റ് ഡയറക്ടർ, നഗര കാര്യം 23. അസിസ്റ്റന്റ് ഡവലപ്മെന്റ് കമ്മീഷണർ (ജനറൽ) 24. 4 മിഷനുകളുടേയും ജില്ലാ കോ-ഓർഡിനേറ്റർമാർ
മിഷൻ സെക്രട്ടറി & ചീഫ് കോ-ഓർഡിനേറ്റർ	: ജില്ലാ കളക്ടർ & മെമ്പർ സെക്രട്ടറി, ജില്ലാ ആസൂത്രണ സമിതി

മുനിസിപ്പാലിറ്റി / കോർപ്പറേഷൻതല മിഷൻ

അധ്യക്ഷൻ	:	മുനിസിപ്പൽ ചെയർപേഴ്സൺ / കോർപ്പറേഷൻ മേയർ
അംഗങ്ങൾ	:	<ol style="list-style-type: none"> 1. എല്ലാ സ്റ്റാന്റിംഗ് കമ്മിറ്റി ചെയർപേഴ്സൺമാരും 2. ആസൂത്രണ സമിതി വൈസ് ചെയർപേഴ്സൺ 3. സി.ഡി.എസുകളുടെ ചെയർപേഴ്സൺമാർ 4. വാർഷിക പദ്ധതി തയ്യാറാക്കുന്നതിനു വേണ്ടി രൂപീകരിക്കുന്ന ബന്ധപ്പെട്ട വർക്കിംഗ് ഗ്രൂപ്പുകളുടെ ചെയർപേഴ്സൺമാരും, വൈസ് ചെയർപേഴ്സൺമാരും, കൺവീനർമാരും (കൃഷി, ദാരിദ്ര്യ ലഘൂകരണം, പാർപ്പിടം, ആരോഗ്യം, കുടിവെള്ളം - ശുചിത്വം, വിദ്യാഭ്യാസം) 5. ഐ.സി.ഡി.എസ് സൂപ്പർവൈസർ / അസിസ്റ്റന്റ് സി.ഡി.പി.ഒ. / സി.ഡി.പി.ഒ.
മിഷൻ സെക്രട്ടറി	:	മുനിസിപ്പാലിറ്റി / കോർപ്പറേഷൻ സെക്രട്ടറി

ബ്ലോക്ക് മിഷൻ

അധ്യക്ഷൻ	:	ബ്ലോക്ക് പഞ്ചായത്ത് പ്രസിഡന്റ്
അംഗങ്ങൾ	:	<ol style="list-style-type: none"> 1. ബ്ലോക്ക് പരിധിയിൽ നിന്നുള്ള എം.എൽ.എ.മാർ 2. ബ്ലോക്ക് പരിധിയിൽ നിന്നുള്ള ജില്ലാ പഞ്ചായത്ത് അംഗങ്ങൾ 3. ബ്ലോക്ക് പരിധിയിൽ നിന്നുള്ള ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് പ്രസിഡന്റുമാർ 4. ബ്ലോക്ക് പഞ്ചായത്തിലെ സ്റ്റാന്റിംഗ് കമ്മിറ്റി ചെയർപേഴ്സൺമാർ 5. ബ്ലോക്ക് പഞ്ചായത്ത് ആസൂത്രണ സമിതി വൈസ് ചെയർപേഴ്സൺ
മിഷൻ സെക്രട്ടറി	:	ബ്ലോക്ക് പഞ്ചായത്ത് സെക്രട്ടറി

ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് തല മിഷൻ

അധ്യക്ഷൻ	:	ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് പ്രസിഡന്റ്
അംഗങ്ങൾ	:	<ol style="list-style-type: none"> 1. ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് പ്രദേശത്തെ ജില്ലാ / ബ്ലോക്ക് പഞ്ചായത്ത് ഡിവിഷൻ അംഗങ്ങൾ 2. എല്ലാ സ്റ്റാന്റിംഗ് കമ്മിറ്റി ചെയർപേഴ്സൺമാരും 3. ആസൂത്രണ സമിതി വൈസ് ചെയർപേഴ്സൺ 4. സി.ഡി.എസ്.കളുടെ ചെയർപേഴ്സൺമാർ 5. വാർഷിക പദ്ധതി തയ്യാറാക്കുന്നതിനു വേണ്ടി രൂപീകരിക്കുന്ന ബന്ധപ്പെട്ട വർക്കിംഗ് ഗ്രൂപ്പുകളുടെ ചെയർപേഴ്സൺമാരും, വൈസ് ചെയർപേഴ്സൺമാരും, കൺവീനർമാരും (കൃഷി, ദാരിദ്ര്യ ലഘൂകരണം, പാർപ്പിടം, ആരോഗ്യം, കുടിവെള്ളം-ശുചിത്വം, വിദ്യാഭ്യാസം)
മിഷൻ സെക്രട്ടറി	:	ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് സെക്രട്ടറി

ഹരിത കേരളം മിഷനു കീഴിലുള്ള ഓരോ ഉപഘട്ടവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട നയപരമായ കാര്യങ്ങൾ, ഫണ്ട് അലോട്ട്മെന്റ്, മന്ത്രിതല തീരുമാനം ആവശ്യമായ മറ്റു വിഷയങ്ങൾ എന്നിവയെ സംബന്ധിക്കുന്ന തീരുമാനങ്ങൾ എടുക്കുന്നതിന് ബന്ധപ്പെട്ട വകുപ്പു മന്ത്രിയുടെ അധ്യക്ഷതയിൽ ഹരിതകേരളം മിഷൻ എക്സിക്യൂട്ടീവ് വൈസ് ചെയർപേഴ്സൺ, മിഷൻ സെക്രട്ടറി (അഡീഷണൽ ചീഫ് സെക്രട്ടറി, ആസൂത്രണ സാമ്പത്തികകാര്യ വകുപ്പ്), വകുപ്പു സെക്രട്ടറി, ഉപമിഷൻ കോ-ഓർഡിനേറ്റർ, കർമ്മസേനയുടെ കൺവീനർ(വകുപ്പ് മേധാവി) സാങ്കേതിക ഉപദേഷ്ടാവ്(ഹരിതകേരളം മിഷൻ) എന്നിവരുടെ യോഗം എല്ലാ മാസവും ചേരുന്നു.

ഹരിത കേരളം മിഷൻ സംസ്ഥാനതല ഉദ്ഘാടനവും അനുബന്ധ പ്രവർത്തനങ്ങളും

ശുചിത്വ-മാലിന്യ സംസ്കരണം, ജലവിഭവം, കാർഷികവികസനം എന്നീ മേഖലകൾക്ക് ഊന്നൽ നൽകിക്കൊടുക്കുന്ന ഒരു നവീന വികസന കാഴ്ചപ്പാട് സൃഷ്ടിക്കുന്നതിനായി ആവിഷ്കരിച്ച് തുടക്കം കുറിച്ചിരിക്കുന്ന ബൃഹത്തായ കർമ്മപരിപാടിയാണ് ഹരിതകേരളം മിഷൻ. 2016 ഡിസംബർ 8-ാം തീയതി സംസ്ഥാന വ്യാപകമായി പദ്ധതിക്ക് വിവിധങ്ങളായ പരിപാടികളോടെ തുടക്കംകുറിച്ചു. പൊതുസ്ഥലങ്ങളിലെ മാലിന്യങ്ങൾ നീക്കം ചെയ്ത് അത്തരം സ്ഥലങ്ങളുടെ സൗന്ദര്യവൽക്കരണം, ജലാശയങ്ങളുടെ ശുചീകരണം, വസ്തുക്കളുടെ പുനരുപയോഗം പ്രോത്സാഹിപ്പിച്ച് പുതിയവയുടെ ഉപഭോഗം കുറയ്ക്കുന്നതിനും, പഴയവ പുനരുപയോഗിച്ച് പാഴ്വസ്തുക്കളുടെ അളവ് കുറയ്ക്കൽ ലക്ഷ്യമാക്കി സ്വാപ് ഷോപ്പുകളുടെ സംഘാടനം, മഴവെള്ള സംഭരണം, തരിശ് ഭൂമിയിൽ കൃഷിയും, തുടങ്ങി വിവിധങ്ങളായ പരിപാടികൾക്ക് തുടക്കംകുറിച്ചു കൊണ്ട് സംസ്ഥാനത്ത് തദ്ദേശസ്ഥാപനങ്ങൾ ഹരിതകേരളം മിഷനെ വരവേറ്റത്. ഇതോടൊപ്പം വിവിധ തലങ്ങളിൽ ജില്ലാ ശുചിത്വമിഷനുകളുടെയും ഹരിതകേരളം മിഷന്റെയും നേതൃത്വത്തിൽ പല തരത്തിലുള്ള വിവരവിജ്ഞാന വ്യാപന പ്രവർത്തനങ്ങളും സംഘടിപ്പിക്കുകയുണ്ടായി.

1. ശുചീകരണ യജ്ഞം

മാലിന്യങ്ങൾ നീക്കംചെയ്ത് പൊതുസ്ഥലങ്ങളുടെ സൗന്ദര്യവൽക്കരണം ജൈവ-അജൈവ മാലിന്യങ്ങൾ തരംതിരിച്ച് ശാസ്ത്രീയമായി സംസ്കരിക്കുന്നതിനുള്ള സംവിധാനങ്ങൾ തദ്ദേശസ്ഥാപനങ്ങളിൽ കാര്യക്ഷമമായി പ്രവർത്തിക്കാതിരുന്നതിനാൽ സംസ്ഥാനത്തെ പൊതുമുനിരത്തുകളിലും, പാതയോരങ്ങളിലും ജലാശയങ്ങളിലും മാലിന്യങ്ങൾ ഉപേക്ഷിക്കുന്ന ഒരു പ്രവണത നിലനിന്നിരുന്നു. ഇതിന് ഒരു പരിഹാരം എന്നോണമെന്ന് എല്ലാ തദ്ദേശ സ്ഥാപനങ്ങളിലും ഹരിത കർമ്മസേന രൂപീകരിച്ച് യൂസർ ഫീ ഈടാക്കിക്കൊണ്ട് മാലിന്യ ശേഖരണം നടത്തുക എന്ന് ഹരിതകേരളം മിഷൻ വിഭാവനം ചെയ്യുന്നത്. ഇതിന് മുന്നോടിയായി പൊതുസ്ഥലങ്ങളിലെ നിലവിലുള്ള മാലിന്യക്കൂമ്പകൾ നീക്കംചെയ്യുന്നതിന് തീരുമാനിക്കുകയും സംസ്ഥാനത്തെ തദ്ദേശസ്ഥാപനങ്ങൾ 2016 ഡിസംബർ 8 മുതലുള്ള തീയതികളിൽ സന്നദ്ധസംഘടനകളുടെയും, കുടുംബശ്രീ-തൊഴിലുറപ്പ് പദ്ധതിയിലൂടെ സഹകരണത്തോടെ 5084 മാലിന്യക്കൂമ്പാരങ്ങൾ, സംസ്ഥാനത്തുടനീളം നീക്കം ചെയ്തു. ഇത് പൊതു ജനങ്ങൾക്കിടയിൽ ഹരിതകേരളം മിഷൻ സ്വീകാര്യത ലഭിക്കുന്നതിനും മാലിന്യ സംസ്കരണരംഗത്തെ സർക്കാരിന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ ഒരു പുതുപ്രതീക്ഷ ജനിപ്പിക്കുന്നതിനും ഇടയാക്കി.

5084
മാലിന്യക്കൂമ്പാരങ്ങൾ,
സംസ്ഥാനത്തുടനീളം
നീക്കം ചെയ്തു

2. ജലസ്രോതസ്സുകളുടെയും ജലാശയങ്ങളുടെയും ശുചീകരണം

സംസ്ഥാനത്തെ ജലാശയങ്ങൾ നാശത്തിന്റെ വക്കിലെത്തിയതിന് പിന്നിൽ മാലിന്യ സംസ്കരണരംഗത്തെ അശാസ്ത്രീയതയും ഒരു കാരണമായിട്ടുണ്ട്. ഈ ബോധ്യത്തിൽ നിന്നാണ് കുളങ്ങളുടെയും, പുഴകളുടെയും മറ്റ് ജലാശയങ്ങളുടെയും ശുചീകരണത്തിനും പുനരുജീവനത്തിനും ഹരിതകേരളം മിഷൻ പദ്ധതിയിടുന്നത്. ഇതിന് തുടക്കംകുറിച്ചുകൊണ്ട് സംസ്ഥാനത്തെ ആറായിരത്തോളം പുഴകളും, കുളങ്ങളും, നദികളും, ജലസ്രോതസ്സുകളും ശുചിയാക്കി അവയുടെ പരിപാലനം ഉറപ്പാക്കുന്നതിനുള്ള നടപടികൾ കൈക്കൊള്ളും. പൂർണ്ണമായും ബഹുജന പങ്കാളിത്തത്തോടെ നടപ്പിലാക്കിയ പരിപാടിയുടെ വിജയസൂചകമാണ് പത്തനംതിട്ട ജില്ലയിൽ വരട്ടയാറ്, കോലയാറ്, കോഴിക്കോട് ജില്ലയിലെ, മാമ്പുഴ, കനോലിക്കനാൽ തൃശ്ശൂർ ജില്ലയിലെ മണലിപുഴ, മലപ്പുറത്തെ കനോലിക്കനാൽ എന്നീ ജലസ്രോതസ്സുകളുടെ ശുചീകരണം. എറണാകുളം ജില്ലയിൽ നടപ്പിലാക്കുവാൻ ലക്ഷ്യമിട്ടിരിക്കുന്ന “50 ദിനം 100 കുളം” എന്നീ പദ്ധതികൾ ഇത്തരം പരിപാടികളുടെ തുടർച്ചയും വിജയവും സ്വീകാര്യതയുമാണ് കാണിക്കുന്നത്.

3. സ്വാച്ഛോപ്പ്

മാലിന്യ സംസ്കരണ - ശുചിത്വ പദ്ധതികൾ ആസൂത്രണം ചെയ്യുമ്പോഴും ആവിഷ്കരിക്കുമ്പോഴും സാധാരണയായി പദ്ധതികളുടെ പ്രയോക്താക്കൾ അവഗണിക്കുന്ന ഒരു കാര്യമാണ് ദൈനംദിനം ഉപയോഗിക്കുന്ന മാലിന്യങ്ങളുടെ അളവ് കുറയ്ക്കുന്നതിനായി കൈക്കൊള്ളേണ്ടുന്ന നടപടികളെക്കുറിച്ചുള്ള ആസൂത്രണം. ജനങ്ങൾക്കിടയിൽ ശരിയായ അവബോധം ജനിപ്പിച്ച്, വിഭവങ്ങൾ പാഴാക്കിക്കളയാതെ അവയുടെ പരമാവധി ഉപയോഗക്ഷമത പ്രയോജനപ്പെടുത്തിയാൽ നമ്മുടെ നാട്ടിൽ പ്രതിദിനം ഉപയോഗിക്കുന്ന മാലിന്യക്കുമ്പാരങ്ങളുടെ അളവിൽ ഗണ്യമായ കുറവ് വരുത്തുവാൻ നമുക്ക് സാധിക്കും. ഇത് പ്രകൃതിവിഭവങ്ങളുടെ ചുഷണത്തെ തടയുന്നു എന്ന് മാത്രമല്ല മാലിന്യസംസ്കരണത്തിനായി ഉപയോഗപ്പെടുത്തേണ്ടിവരുന്ന ഊർജ്ജം, പണം, മനുഷ്യവിഭവശേഷി തുടങ്ങി മറ്റ് ഒട്ടനവധി വിഭവങ്ങളുടെ അളവിലും കുറവ് വരുന്നതിന് ഇടയാക്കും.

ഈ വിധത്തിലുള്ള സുസ്ഥിര ജീവിതാശയങ്ങളെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിന്റെ ഭാഗമായി രാജ്യത്തുതന്നെ ആദ്യമായി ഒരു സംസ്ഥാനം എല്ലാ തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളിലും സ്വാച്ഛോപ്പുകൾ സംഘടിപ്പിക്കുന്നതിന് നടപടികൾ കൈക്കൊള്ളും. സംസ്ഥാന സർക്കാരിന്റെ ഈ മേഖലയിലുള്ള ആത്മാർഥ ശ്രമങ്ങൾക്ക് എല്ലാ പിന്തുണയും നൽകിക്കൊണ്ട് 141 സ്ഥലങ്ങളിൽ 2016 ഡിസംബർ മാസത്തിൽ സ്വാച്ഛോപ്പുകൾ നടത്തുകയുണ്ടായി. ജനങ്ങൾക്ക് ഇതുവഴി ലഭിക്കുന്ന പ്രയോജനം തിരിച്ചറിഞ്ഞ് പല തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളും സ്ഥിരം സ്വാച്ഛോപ്പ് പദ്ധതികളുമായി മുന്നോട്ട് പോകുന്ന ഒരു സാഹചര്യം ഉണ്ടായി. നിലവിൽ 12 തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളിൽ

2016 ഡിസംബറിൽ 141 സ്ഥലങ്ങളിൽ സ്വാച്ഛോപ്പുകൾ സംഘടിപ്പിച്ചു

സ്ഥിരംസ്വപ്നേഷോപ്പ് സംവിധാനം പ്രവർത്തിക്കുന്നു. കൂടാതെ 100 സ്ഥലങ്ങളിൽ 2017-18 വർഷത്തെ പദ്ധതിയുടെ ഭാഗമായി സ്വപ്നേഷോപ്പുകൾ പ്രവർത്തനം ആരംഭിക്കുന്നതാണ്.

എന്താണ് സ്വപ്നേഷോപ്പ് ?

ഒരു വ്യക്തിയ്ക്കോ കുടുംബത്തിനോ ആവശ്യമില്ലാത്ത പുനരുപയോഗക്ഷമമായ വസ്തു / ഉൽപ്പന്നം ഒരു പൊതു സംവിധാനത്തിലൂടെ കൈമാറുന്നതുവഴി ആ വസ്തു മറ്റൊരു വ്യക്തിക്കോ കുടുംബത്തിനോ ഉപയോഗപ്രദമാകുകയും മൂല്യമുള്ള വസ്തുക്കൾ ആവശ്യമുള്ളവരിലെത്തിക്കുക എന്ന രീതിക്ക് വിപുലമായ പ്രചാരണം നൽകുക എന്നുള്ളതുമാണ് സ്വപ്നേഷോപ്പുകളുടെ ലക്ഷ്യം. തദ്ദേശ സ്വയം ഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾക്കാണ് പ്രസ്തുത സ്വപ്നേഷോപ്പ് പ്രവർത്തനം സംഘടിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള പ്രാഥമിക ചുമതല.

ശുചിത്വ മാലിന്യ സംസ്കരണ കാമ്പയിന്റെ ഭാഗമായി പൊതുജന പങ്കാളിത്തത്തോടുകൂടി ഉപയോഗിച്ചതും വൃത്തിയുള്ളതും പുനരുപയോഗയോഗ്യവുമായ വസ്തുക്കൾ / ഉൽപ്പന്നങ്ങൾ ആവശ്യക്കാർക്ക് സ്വന്തമാക്കുന്നതിനും അതുവഴി പുനരുപയോഗത്തിലൂടെ ഉപയോഗിക്കപ്പെടാത്ത വസ്തുക്കളുടെ അളവ് കുറയ്ക്കുന്നതിനും ലക്ഷ്യമിട്ട് നടപ്പിലാക്കുന്ന സ്വപ്നേഷോപ്പുകൾ 93 നഗരസഭകളിലും, ബ്ലോക്ക് പഞ്ചായത്തു തലത്തിലും മാസത്തിൽ ഒരു ദിവസമെങ്കിലും നിർബന്ധമായും സംഘടിപ്പിക്കേ തും തുടർന്ന് സ്ഥിര സംവിധാനമായി മാറ്റേ തുമാണ്. താല്പര്യമുള്ള എല്ലാ തദ്ദേശ സ്വയം ഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളും ഇത് ഏറ്റെടുത്ത് നടപ്പാക്കേ താണ്.

കണ്ണൂർ കോർപ്പറേഷനിൽ സ്വപ്നേഷോപ്പ് കളക്ടർ ഉദ്ഘാടനം ചെയ്യുന്നു

കണ്ണൂർ ജില്ലയിലെ പയന്നൂർ മുൻസിപ്പാലിറ്റിയിലെ സ്വപ്നേഷോപ്പ്

കോട്ടയം മുൻസിപ്പാലിറ്റിയിലെ സ്വപ്നേഷോപ്പ്

ശുചീകരണ യജ്ഞം ജൂൺ 27-29, 2017

കാലാവസ്ഥാ വ്യതിയാനവും മാലിന്യ പ്രശ്നങ്ങളും കാരണം സംസ്ഥാനത്ത് പനിയും മറ്റ് പകർച്ച വ്യാധികളും മുൻവർഷങ്ങളെ അപേക്ഷിച്ച് അധികമായി ഉയരുന്ന സാഹചര്യത്തിൽ തദ്ദേശസ്ഥാപനങ്ങളിൽ വ്യാപകമായി പ്രത്യേക ശുചീകരണ പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടത്തുകയുണ്ടായി. ഓരോ ജില്ലയിലും ചുമതലയുള്ള മന്ത്രിമാർ നേരിട്ട് പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് നേതൃത്വം നൽകി. കണ്ണൂർ ജില്ലയിൽ ബഹു.മുഖ്യമന്ത്രി ശ്രീ. പിണറായി വിജയൻ ശുചീകരണ പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ ഉദ്ഘാടനം നിർവ്വഹിച്ചു. ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് മെമ്പർമാരുടെ നേതൃത്വത്തിൽ വാർഡുതല ശുചീകരണ പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടന്നു. കുടുംബശ്രീ പ്രവർത്തകർ, തൊഴിലുറപ്പ് പദ്ധതി, തൊഴിലാളികൾ, ആരോഗ്യവകുപ്പ് ഉദ്യോഗസ്ഥർ എന്നിവരടങ്ങുന്ന സ്കാഡുകൾ രൂപീകരിച്ചാണ് പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടത്തിയത്. പി.എച്ച്.സി കളുടെ നേതൃത്വത്തിൽ പകർച്ചവ്യാധികൾക്കെതിരെ ഊർജ്ജിത പ്രതിരോധ പ്രവർത്തനങ്ങൾ സംഘടിപ്പിച്ചു. വാർഡുകൾതോറും ശുചീകരണ പ്രവർത്തനങ്ങൾ, ബോധവൽക്കരണ ക്ലാസുകൾ, ലഘുലേഖകളുടെ വിതരണം, സ്കൂളുകൾ-അംഗൻവാടികൾ എന്നിവയുടെ ശുചീകരണം, തദ്ദേശസ്ഥാപനങ്ങളിൽ വ്യാപകമായി സ്പ്രേയിങ്, ഫോഗിംഗ്, ക്ലോറിനേഷൻ, വെള്ളക്കെട്ടുകൾ നീക്കം ചെയ്യൽ, പാതയോരങ്ങളുടെ ശുചീകരണം എന്നിവ നടന്നു. ബോധവൽക്കരണത്തിന്റെ ഭാഗമായി വോളന്റിയർമാർ വ്യാപകമായി ഭവന സന്ദർശനം നടത്തി ആളുകളുമായി സംവദിക്കുകയും ഭവന-പരിസര ശുചീകരണത്തിന് ആളുകളെ സജ്ജരാക്കുകയും ചെയ്തു.

തീവ്രശുചീകരണ യജ്ഞത്തിന്റെ ഭാഗമായി കണ്ണൂർ കോർപ്പറേഷനിൽ ബഹു. മുഖ്യമന്ത്രിയുടെ നേതൃത്വത്തിൽ നടന്ന ശുചീകരണം

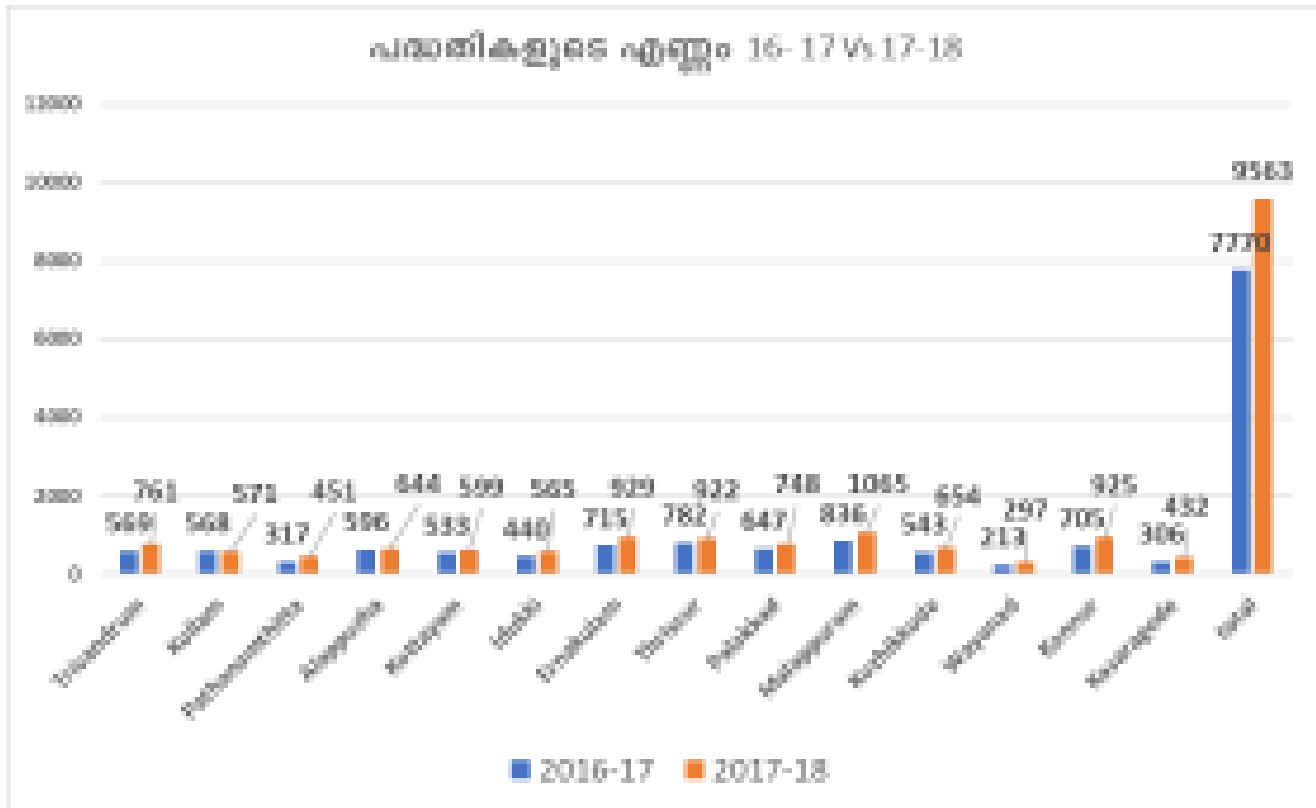

തീവ്ര ശുചീകരണ യജ്ഞത്തിന്റെ ഭാഗമായി ബഹു.തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ വകുപ്പ് മന്ത്രി ഡോ. കെ.ടി. ജലീലിന്റെ നേതൃത്വത്തിൽ മലപ്പുറം ഇടപ്പാൾ ടൗണിൽ നടന്ന ശുചീകരണം

മാലിന്യ സംസ്കരണ പദ്ധതികൾ തദ്ദേശഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളിൽ

ശുചിത്വ മാലിന്യ സംസ്കരണ മേഖലയിൽ സംസ്ഥാനത്ത് ജില്ലകൾ ഏറ്റെടുത്തിരിക്കുന്ന പദ്ധതികളുടെ എണ്ണവും വകയിരുത്തിയിരിക്കുന്ന തുകയും

ജില്ല	പദ്ധതികളുടെ എണ്ണം	തുക (രൂപ)
ആലപ്പുഴ	644	350242825
എറണാകുളം	929	653632845
ഇടുക്കി	565	313059830
കണ്ണൂർ	925	453389396
കാസർഗോഡ്	432	244529220
കൊല്ലം	571	500750390
കോട്ടയം	599	319386261
കോഴിക്കോട്	654	520157782
മലപ്പുറം	1065	567727135
പാലക്കാട്	748	481103848
പത്തനംതിട്ട	451	198943357
തിരുവനന്തപുരം	761	822786953
തൃശൂർ	922	597319623
വയനാട്	297	220621646
ആകെ	9563	6243651111

ശുചിത്വ മാലിന്യ സംസ്കരണ മേഖലയിൽ ത്രിതല സ്ഥാപനങ്ങൾ ഏറ്റെടുത്തിരിക്കുന്ന പദ്ധതികളുടെ എണ്ണവും വകയിരുത്തിയിരിക്കുന്ന തുകയും ജില്ല തിരിച്ച്

ജില്ല	ത്രിതല സ്ഥാപനങ്ങൾ	പദ്ധതികളുടെ എണ്ണം	തുക (രൂപ)
ആലപ്പുഴ	ബ്ലോക്ക് പഞ്ചായത്ത്	41	46395545
	ഡിസ്ട്രിക്ട് പഞ്ചായത്ത്	32	64676100
	ഗ്രാമ പഞ്ചായത്ത്	426	129505062
	മുനിസിപ്പാലിറ്റി	145	109666118
എറണാകുളം	ബ്ലോക്ക് പഞ്ചായത്ത്	67	52480020
	കോർപ്പറേഷൻ	91	186367586
	ഡിസ്ട്രിക്ട് പഞ്ചായത്ത്	11	76789021
	ഗ്രാമ പഞ്ചായത്ത്	587	183615556
ഇടുക്കി	മുനിസിപ്പാലിറ്റി	173	154380662
	ബ്ലോക്ക് പഞ്ചായത്ത്	103	68779086
	ഡിസ്ട്രിക്ട് പഞ്ചായത്ത്	24	58500000
	ഗ്രാമ പഞ്ചായത്ത്	410	159165985

	മുനിസിപ്പാലിറ്റി	28	26614759
കണ്ണൂർ	ബ്ളോക്ക് പഞ്ചായത്ത്	64	56661595
	കോർപ്പറേഷൻ	45	41623795
	ഡിസ്ട്രിക് പഞ്ചായത്ത്	48	67341378
	ഗ്രാമ പഞ്ചായത്ത്	623	170060036
	മുനിസിപ്പാലിറ്റി	145	117702592
കാസർഗോഡ്	ബ്ളോക്ക് പഞ്ചായത്ത്	32	32775982
	ഡിസ്ട്രിക് പഞ്ചായത്ത്	69	49143000
	ഗ്രാമ പഞ്ചായത്ത്	262	114686753
	മുനിസിപ്പാലിറ്റി	69	47923485
കൊല്ലം	ബ്ളോക്ക് പഞ്ചായത്ത്	49	59631074
	കോർപ്പറേഷൻ	32	137753343
	ഡിസ്ട്രിക് പഞ്ചായത്ത്	63	72969162
	ഗ്രാമ പഞ്ചായത്ത്	383	171633134
	മുനിസിപ്പാലിറ്റി	44	58763677
കോട്ടയം	ബ്ളോക്ക് പഞ്ചായത്ത്	54	48599145
	ഡിസ്ട്രിക് പഞ്ചായത്ത്	79	68281213
	ഗ്രാമ പഞ്ചായത്ത്	391	118996732
	മുനിസിപ്പാലിറ്റി	75	83509171
കോഴിക്കോട്	ബ്ളോക്ക് പഞ്ചായത്ത്	73	63506025
	കോർപ്പറേഷൻ	57	178995125
	ഡിസ്ട്രിക് പഞ്ചായത്ത്	14	50511495
	ഗ്രാമ പഞ്ചായത്ത്	442	170498719
	മുനിസിപ്പാലിറ്റി	68	56646418
മലപ്പുറം	ബ്ളോക്ക് പഞ്ചായത്ത്	85	84797940
	ഡിസ്ട്രിക് പഞ്ചായത്ത്	154	118655053
	ഗ്രാമ പഞ്ചായത്ത്	677	240498460
	മുനിസിപ്പാലിറ്റി	149	123775682
പാലക്കാട്	ബ്ളോക്ക് പഞ്ചായത്ത്	55	71098638
	ഡിസ്ട്രിക് പഞ്ചായത്ത്	7	65557780
	ഗ്രാമ പഞ്ചായത്ത്	551	256986535
	മുനിസിപ്പാലിറ്റി	135	87460895
പത്തനംതിട്ട	ബ്ളോക്ക് പഞ്ചായത്ത്	44	38180840
	ഡിസ്ട്രിക് പഞ്ചായത്ത്	31	32300512
	ഗ്രാമ പഞ്ചായത്ത്	311	90320884
	മുനിസിപ്പാലിറ്റി	65	38141121
തിരുവനന്തപുരം	ബ്ളോക്ക് പഞ്ചായത്ത്	49	60548933
	കോർപ്പറേഷൻ	53	390603382
	ഡിസ്ട്രിക് പഞ്ചായത്ത്	93	90507147
	ഗ്രാമ പഞ്ചായത്ത്	492	200434379
	മുനിസിപ്പാലിറ്റി	74	80693112
തൃശൂർ	ബ്ളോക്ക് പഞ്ചായത്ത്	83	69768823
	കോർപ്പറേഷൻ	30	101994133
	ഡിസ്ട്രിക് പഞ്ചായത്ത്	18	56844257
	ഗ്രാമ പഞ്ചായത്ത്	666	248122543

	മുനിസിപ്പാലിറ്റി	125	120589867
വയനാട്	ബ്ളോക്ക് പഞ്ചായത്ത്	36	45692929
	ഡിസ്ട്രിക്ട് പഞ്ചായത്ത്	11	33626006
	ഗ്രാമ പഞ്ചായത്ത്	201	105409409
	മുനിസിപ്പാലിറ്റി	49	35893302
	ആകെ	9563	624365111

ജൈവമാലിന്യ പരിപാലനം

1. ഉറവിട മാലിന്യ സംസ്കരണം

ജൈവമാലിന്യം സംസ്കരിക്കുന്നതിന് അതിന്റെ ഉറവിട സ്ഥാനത്ത് തന്നെ സംവിധാനങ്ങൾ ഒരുക്കണമെന്ന ആശയത്തെ അടിസ്ഥാനമാക്കി ഒരു ലക്ഷത്തോളം ഉറവിട മാലിന്യ സംസ്കരണ സംവിധാനങ്ങളാണ് കഴിഞ്ഞ ഒരു വർഷത്തിനിടയ്ക്ക് സംസ്ഥാനത്തെ വീടുകളിൽ ലഭ്യമാക്കിയിട്ടുള്ളത്. വിശദാംശങ്ങൾ താഴെ

ബയോഗ്യാസ് പ്ലാന്റ് (0.5 m ³)	9106
ബയോഗ്യാസ് പ്ലാന്റ് (1 m ³)	4370
ബയോകമ്പോസ്റ്റർ ബിൻസ്	20186
ബയോഡൈജസ്റ്റർ പോട്ട്	12596
ബക്കറ്റ് കമ്പോസ്റ്റ്	21770
കിച്ചൻ ബിൻ	7020
പൈപ്പ് കമ്പോസ്റ്റ്	4948
റിംഗ് കമ്പോസ്റ്റ്	9012
ബയോബിൻ	1032
കലംകമ്പോസ്റ്റ്	2320
വെർമി കമ്പോസ്റ്റ്	825
ആകെ	93185

കൊടുർ ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത്, മലപ്പുറം - ബയോബീൻ വിതരണം

നെടുമ്പാശ്ശേരി ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത്, എറണാകുളം - ബയോഗ്യാസ് പ്ലാന്റ് വിതരണം

വേങ്ങാട് ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് - ബീൻ വിതരണം

മീനങ്ങാടി ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് - ബയോഡൈജസ്റ്റർ പോട്ട് വിതരണം

2. തുമ്പൂർമുഴി കമ്പോസ്റ്റിംഗ് സംവിധാനം

ഉറവിട ജൈവമാലിന്യ സംസ്കരണം പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുമ്പോഴും ചില സാഹചര്യങ്ങളിൽ സമൂഹതലത്തിൽ ഒന്നോ രണ്ടോ സ്ഥലങ്ങൾ കേന്ദ്രീകരിച്ച് മാലിന്യ സംസ്കരണത്തിനുള്ള സൗകര്യങ്ങൾ ലഭ്യമാക്കേ തായി വരും. കൂടാതെ പൊതുസ്ഥലങ്ങളിലെ ജൈവമാലിന്യ സംസ്കരണത്തിനും സൗകര്യങ്ങൾ ആവശ്യമാണ്. ഈ ലക്ഷ്യം മുന്നിൽകൊണ്ട് പൊതുസ്ഥലങ്ങളിൽ തുമ്പൂർമുഴി കമ്പോസ്റ്റിംഗ് സംവിധാനം സ്ഥാപിച്ച് വരുന്നുണ്ട്. സംസ്ഥാനത്ത് നിലവിൽ 97 തുമ്പൂർമുഴി കമ്പോസ്റ്റിംഗ് സംവിധാനങ്ങൾ പ്രവർത്തിച്ചുവരുന്നു. കൂടാതെ, 380 എണ്ണം നിർമ്മാണത്തിന്റെ വിവിധ ഘട്ടത്തിലാണ്.

പത്തനംതിട്ട മുൻസിപ്പാലിറ്റി

ഫെറോക്ക് മുൻസിപ്പാലിറ്റി, കോഴിക്കോട്

ആലപ്പുഴ മുൻസിപ്പാലിറ്റി

ഏലൂർ മുൻസിപ്പാലിറ്റി, എറണാകുളം - തുമ്പൂർമുഴി

അജൈവമാലിന്യ പരിപാലനം

1. മെറ്റീരിയൽ കളക്ഷൻ സെന്ററുകളും, റിസോഴ്സറിക്കവറിസെന്ററുകളും

വിഭവങ്ങളുടെ പുനഃചംക്രമണം പ്രോത്സാഹിപ്പിച്ച് മാലിന്യത്തിന്റെ അളവ് കുറയ്ക്കുക, പുതിയ ഉൽപ്പന്നങ്ങൾക്കായി പ്രകൃതിവിഭവങ്ങളെ ഉപയോഗപ്പെടുത്തുന്നത് പരിമിതപ്പെടുത്തുക, കാര്യക്ഷമമായ പുനഃചംക്രമണ ശൃംഖല സൃഷ്ടിച്ച് സാധ്യമാവുന്ന എല്ലാ പാഴ്വസ്തുക്കളും പുനഃചംക്രമണത്തിന് വിധേയമാക്കുക എന്നീ ലക്ഷ്യങ്ങളോടെ മാലിന്യസംസ്കരണ പദ്ധതി - ആസൂത്രണം എന്ന സന്ദേശം മുഴുവൻ തദ്ദേശസ്ഥാപനങ്ങളിലേക്കും എത്തിച്ച് ഈ ദിശയിലുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് തുടക്കം കുറിച്ചിരിക്കുന്ന രാജ്യത്തെ ആദ്യ സംസ്ഥാനമാകും കേരളം. ഇതിന്റെ ഭാഗമായി സംസ്ഥാനത്തെ മുഴുവൻ തദ്ദേശസ്ഥാപനങ്ങളിലും എം.സി.എഫ്. കൾ സ്ഥാപിക്കുന്നതിനും അവിടെ എത്തുന്ന പാഴ്വസ്തുക്കൾ തരംതിരിച്ച് ഇനം അനുസരിച്ച് ക്ലീൻ കേരള കമ്പനിയുടെ സഹായത്താൽ ബ്ലോക്കടിസ്ഥാനത്തിൽ സ്ഥാപിക്കുന്ന ആർ.ആർ.എഫ്.കളിൽ എത്തിച്ച് ഷ്രഡ്ഡിംഗ് / ബയിലിംഗ് നടത്തി പുനഃചംക്രമണ വ്യവസായികൾക്കോ, ക്ലീൻ കേരള കമ്പനി വഴി തദ്ദേശസ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് റോഡ് ടാറിംഗിനോ കൈമാറുന്നതിനുള്ള സാഹചര്യം സൃഷ്ടിക്കുന്നതിനാണ് ഹരിതകേരളം മിഷൻ ലക്ഷ്യമിടുന്നത്. മിഷൻ പ്രവർത്തനം ആരംഭിച്ച് ഒരു വർഷമാകുമ്പോൾ സംസ്ഥാനത്ത് 55ലധികം തദ്ദേശസ്ഥാപനങ്ങളിൽ എം.സി.എഫ്.കൾ പ്രവർത്തനം ആരംഭിച്ച് കഴിഞ്ഞു. അടുത്ത രണ്ട് ഘട്ടങ്ങളിലായി സംസ്ഥാനത്തെ മുഴുവൻ തദ്ദേശസ്ഥാപനങ്ങളിലും എം.സി.എഫ്.കൾ സ്ഥാപിച്ച് ഹരിതകർമ്മ സേനയുടെ പ്രവർത്തനത്തിന് തുടക്കം കുറിക്കുന്നതിനും സംസ്ഥാനത്തെ മുഴുവൻ വീടുകളിൽ നിന്നും അജൈവ മാലിന്യങ്ങൾ നിശ്ചിതകാലയളവിൽ മുടക്കംകൂടാതെ ശേഖരിക്കുന്നതിനും ആണ് മിഷൻ ലക്ഷ്യമിടുന്നത്.

സംസ്ഥാനത്ത് രൂപീകൃതമായ എം.സി.എഫ്, ആർ. ആർ.എഫ്

ക്രമ നം.	ജില്ല	സ്ഥാപിച്ച എം.സി.എഫ് കളുടെ എണ്ണം	സ്ഥാപിച്ച ആർ.ആർ.എഫ് കളുടെ എണ്ണം
1	തിരുവനന്തപുരം	4	1
2	കൊല്ലം	5	1
3	പത്തനംതിട്ട	11	0
4	ആലപ്പുഴ	5	2
5	കോട്ടയം	2	0
6	ഇടുക്കി	2	2
7	എറണാകുളം	4	0
8	തൃശ്ശൂർ	4	6
9	പാലക്കാട്	1	1
10	മലപ്പുറം	2	1
11	കോഴിക്കോട്	9	1
12	വയനാട്	0	0
13	കണ്ണൂർ	8	2
14	കാസറകോഡ്	8	1
	ആകെ	65	18

ചാലക്കുടി മുൻസിപ്പാലിറ്റി, തൃശ്ശൂർ - മെറ്റീരിയൽ റിക്കവറി ഫെസിലിറ്റി

ചെറുകുന്ന്, കണ്ണൂർ - എം.സി.എഫ്

ചിറ്റൂർ-തത്തമംഗലം, പാലക്കാട് - എം.സി.എഫ്

വടശ്ശേരിക്കര ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത്, പത്തനംതിട്ട - എം.സി.എഫ്

ഇരിങ്ങാലക്കുട മുൻസിപ്പാലിറ്റി, തൃശ്ശൂർ - എം.സി.എഫ്

ഇരിങ്ങാലക്കുട ബ്ലോക്ക് പഞ്ചായത്ത്, തൃശ്ശൂർ - എം.സി.എഫ്

പാലക്കാട് മുൻസിപ്പാലിറ്റി - എം.സി.എഫ്

2. ആർ.ആർ.എഫ്.

തദ്ദേശസ്ഥാപനതലങ്ങളിലുള്ള എം.സി.എഫ്. കളിൽ ശേഖരിക്കുന്ന പാഴ്വസ്തുക്കൾ തരംതിരിച്ച് ഇനങ്ങളാക്കി വലിയ അളവിൽ കൈമാറാൻ സാധിച്ചാൽ മാത്രമേ അജൈവ മാലിന്യ സംസ്കരണത്തിൽ സുസ്ഥിരത ഉറപ്പാക്കാൻ സാധിക്കുകയുള്ളൂ. ഈ സാഹചര്യം മുന്നിൽ കാണ് ബ്ലോക്ക് അടിസ്ഥാനത്തിൽ ആർ.ആർ.എഫ്.കൾ സ്ഥാപിക്കുന്നത്. ഇങ്ങനെ തരംതിരിച്ച് ആർ.ആർ.എഫ്.കളിൽ എത്തുന്നവ വലിയ അളവിൽ പുനഃചംക്രമണത്തിനായി കൈമാറണമെങ്കിൽ അവ ഷ്രെഡ്ഡിംഗ് / ബെയിലിംഗ് നടത്തുന്നതിനുള്ള സംവിധാനവും ആവശ്യമായ ട്രെയ്ലർ / നിലവിൽ സംസ്ഥാനത്ത് ഷ്രെഡ്ഡിംഗ് / ബെയിലിംഗ് സംവിധാനങ്ങളോടുകൂടി 49 ആർ.ആർ.എഫ്.കൾ പ്രവർത്തിക്കുന്നു.

കാസറഗോഡ് ജില്ലയിൽ പള്ളിക്കര ഗ്രാമ പഞ്ചായത്തിന്റെ ആർ.ആർ.എഫ്. സെന്റർ

3. പ്ലാസ്റ്റിക് ഷ്രെഡ്ഡിംഗ് യൂണിറ്റ്

സംസ്ഥാനത്ത് വിവിധ സ്രോതസ്സുകളിൽ നിന്നു വരുന്ന അജൈവ പാഴ്വസ്തുക്കൾ മെറ്റീരിയൽ കളക്ഷൻ സംവിധാനങ്ങളിൽ എത്തിച്ചതിന് ശേഷം അവിടെ തരംതിരിവ് നടത്തി ആർ.ആർ.എഫ് കളിൽ എത്തിക്കുന്നു. ഇങ്ങനെ തരംതിരിച്ച് എത്തുന്ന പ്ലാസ്റ്റിക് പാഴ്വസ്തുക്കളിൽ പുനഃചംക്രമണ യോഗ്യമല്ലാത്തവ പൊടിച്ച് റോഡ് ടാറിംഗിനായി ഉപയോഗിക്കുന്നതിനും പുനഃചംക്രമണ യോഗ്യമായവ ബെയിൽ ചെയ്യുന്നതിനുമാണ് തദ്ദേശസ്ഥാപനങ്ങളിൽ ഷ്രെഡ്ഡിംഗ്/ബെയിലിംഗ് സംവിധാനങ്ങൾ ഒരുക്കുന്നത്. നിലവിൽ 55 തദ്ദേശ സ്ഥാപനങ്ങളിലാണ് ബെയിലിംഗ്/ഷ്രെഡിംഗ് സംവിധാനങ്ങൾ സ്ഥാപിച്ചിട്ടുള്ളത്. ഇത് അടുത്ത ഒരു വർഷത്തിനകം സംസ്ഥാനത്തെ മുഴുവൻ ബ്ലോക്ക് പഞ്ചായത്തുകളിലും സ്ഥാപിക്കാനാണ് ഉദ്ദേശിക്കുന്നത്.

എറണാകുളം ജില്ലയിലെ പെരുമ്പാവൂർ മുൻസിപ്പാലിറ്റിയിൽ ബെയിലിങ് മെഷീൻ ബഹു. തദ്ദേശസ്വയംഭരണ വകുപ്പ് മന്ത്രി ശ്രീ. കെ.റ്റി. ജലീൽ ഉദ്ഘാടനം ചെയ്യുന്നു.

ആലപ്പുഴ മുൻസിപ്പാലിറ്റിയിൽ പ്ലാസ്റ്റിക് ഷ്രെഡ്ഡിംഗ് യൂണിറ്റ് /ബെയിലിങ് മെഷീൻ ഉദ്ഘാടനം

മലപ്പുറം ജില്ലയിലെ മാറഞ്ചേരി ഗ്രാമപഞ്ചായത്തിൽ പി.എസ്.യു ന്റെ ഉദ്ഘാടനം ബഹു. സ്പീക്കർ ശ്രീ. ശ്രീരാമകൃഷ്ണൻ ഉദ്ഘാടനം ചെയ്യുന്നു.

തലശ്ശേരി മുൻസിപ്പാലിറ്റി, കണ്ണൂർ - പ്ലാസ്റ്റിക് ഷ്രെഡ്ഡിംഗ് യൂണിറ്റ്

പ്ലാസ്റ്റിക് ഷ്രെഡ്ഡിംഗ് യൂണിറ്റ് - പനയം ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത്, കൊല്ലം

പ്ലാസ്റ്റിക് ഷ്രെഡ്ഡിംഗ് യൂണിറ്റ്, ഷൊർണ്ണൂർ നഗരസഭ

4. ഹരിതകർമ്മ സേന

സംസ്ഥാനത്തിന്റെ പൊതുവായ നയത്തിന്റെയും തദ്ദേശ സ്ഥാപനത്തിന്റെ തീരുമാനങ്ങളുടെയും അടിസ്ഥാനത്തിൽ ഒരു തദ്ദേശ സ്ഥാപനത്തിലെ മാലിന്യ സംസ്കരണവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട മുഴുവൻ ചുമതലകളും പ്രയോഗത്തിൽ വരുത്തേ തിന്റെ ഉത്തരവാദിത്തം ഹരിതകർമ്മ സേനയ്ക്കാണ്. ഉറവിടമാലിന്യ സംസ്കരണത്തിനാവശ്യമായ സാങ്കേതിക സഹായം ലഭ്യമാക്കി മുഴുവൻ വീടുകളിലും സ്ഥാപനങ്ങളിലും കൃത്യമായ രീതിയിൽ ജൈവമാലിന്യങ്ങൾ സംസ്കരിക്കുന്നു എന്ന് ഉറപ്പാക്കുക, ഉറവിട സംസ്കരണം അസാധ്യമായവർക്ക് പൊതുസംവിധാനങ്ങൾ തദ്ദേശ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ സഹായത്തോടെ സ്ഥാപിച്ച് പരിപാലിക്കുക, അജൈവ പാഴ്വസ്തുക്കളുടെ ശേഖരണം ഉറപ്പാക്കുക, അവയുടെ

ശരിയായ സംസ്കരണ സംവിധാനങ്ങൾ ഏർപ്പാടാക്കുക, മാലിന്യങ്ങളുടെ അളവ് കുറയ്ക്കുന്നതിനുള്ള ഉപാധികളായ ഗ്രീൻ പ്രോട്ടോക്കോൾ സേവനങ്ങൾ ലഭ്യമാക്കുക. വസ്തുക്കളുടെ പുനരുപയോഗം സാധ്യമാക്കുന്നതിന് സ്വാപ് ഷോപ്പുകൾ സംഘടിപ്പിക്കുക തുടങ്ങിയ

ഹരിതകർമ്മസേന രൂപീകരിച്ച തദ്ദേശസ്ഥാപനങ്ങളുടെ എണ്ണം (2017 ഡിസംബർ 11 വരെ)

ചുമതലകൾ നിർവ്വഹിക്കുന്നതിനായി സംസ്ഥാനത്ത് ഇതിനോടകം 481 തദ്ദേശ സ്ഥാപനങ്ങളിൽ ഹരിതകർമ്മസേന പ്രവർത്തനം ആരംഭിച്ചു. ഇവർക്കുള്ള പരിശീലനം ശുചിത്വ മിഷന്റെ നേതൃത്വത്തിൽ നടന്നുവരുന്നു. പരിശീലനം പൂർത്തിയാകുന്ന മുറയ്ക്ക് ഇവർ പ്രവർത്തനം ആരംഭിക്കുകയും ഇവരുടെ സേവനം മേൽപറഞ്ഞ രീതിയിൽ ലഭ്യമായി തുടങ്ങുകയും ചെയ്യും.

ക്രമ നം.	ജില്ല	ഹരിത കർമ്മസേന രൂപീകരിച്ച തദ്ദേശ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ എണ്ണം	ഹരിത കർമ്മസേന അംഗങ്ങളുടെ എണ്ണം
1	തിരുവനന്തപുരം	17	438
2	കൊല്ലം	49	2891
3	പത്തനംതിട്ട	46	1239
4	ആലപ്പുഴ	59	1697
5	കോട്ടയം	20	3316
6	ഇടുക്കി	26	1336
7	എറണാകുളം	12	446
8	തൃശൂർ	28	364
9	പാലക്കാട്	68	2015
10	മലപ്പുറം	45	2478
11	കോഴിക്കോട്	57	3541
12	വയനാട്	30	678
13	കണ്ണൂർ	63	2112
14	കാസർഗോഡ്	1	41
	ആകെ	521	22592

ഹരിതകർമ്മ സേനയും കുടുംബശ്രീയും

ഹരിതകർമ്മ സേനാംഗങ്ങളായി തിരഞ്ഞെടുക്കുവാൻ ആദ്യ പരിഗണന നൽകേ ത് കുടുംബശ്രീ അംഗങ്ങൾക്കാണ്. തദ്ദേശസ്ഥാപനങ്ങൾ കുടുംബശ്രീ അംഗങ്ങളെ ഉൾക്കൊള്ളിച്ച് രൂപപ്പെടുത്തുന്ന ഹരിതകർമ്മ സേനാംഗങ്ങളെ ശുചിത്വ മാലിന്യ സംസ്കരണ മേഖലയുമായും അവരുടെ പ്രവർത്തന രീതികളെപ്പറ്റിയും ശരിയായ പരിശീലനം നൽകി കാര്യശേഷി വർദ്ധനവ് വരുത്തേ തു ൾ. ഇതിനായി കുടുംബശ്രീ സംസ്ഥാന-ജില്ലാതല ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർ, റിസോഴ്സ് പേഴ്സൺമാർ എന്നിവരെ ഉൾപ്പെടുത്തി സംസ്ഥാനതല ടി.ഒ.ടി. പരിശീലനം 04.12.2017 മുതൽ 06.12.2017 വരെ തിരുവനന്തപുരം കിലയിൽ വച്ച് നടത്തുകയും ജില്ലാതല പരിശീലനത്തിനുള്ള ആസൂത്രണം പൂർത്തിയാക്കുകയും ചെയ്തു. ഇവർ ജില്ലാതല പരിശീലനം പൂർത്തിയാക്കി ഓരോ തദ്ദേശ സ്ഥാപനങ്ങളിലെയും ഹരിതകർമ്മസേനയിലെ

കുടുംബശ്രീ അംഗങ്ങൾക്കുള്ള പരിശീലനം സംഘടിപ്പിക്കുന്നതിനാണ് ലക്ഷ്യമിടുന്നത്. കുടുംബശ്രീ മിഷന്റെ പൂർണ്ണമായ ചുമതലയിലായിരിക്കും തദ്ദേശസ്ഥാപനതല പരിശീലനങ്ങൾ സംഘടിപ്പിക്കുക. ഇതിന് ആവശ്യമായ പിന്തുണ ശുചിത്വമിഷനും കിലയും നൽകും.

ഹരിത കർമ്മസേനയാണ് ശുചിത്വ മാലിന്യ സംസ്കരണ മേഖലയിലെ പ്രധാന ഫീൽഡ്തല സംവിധാനം. സംസ്ഥാനത്ത് 521 തദ്ദേശ സ്ഥാപനങ്ങളിൽ ഹരിത കർമ്മസേന രൂപീകരണം പൂർത്തിയായി. ജൈവ-അജൈവ മാലിന്യ മേഖലയിൽ കുടുംബശ്രീ സംവിധാനത്തിലൂടെ പ്രവർത്തിക്കുന്ന ഹരിതകർമ്മസേനയുടെ അധിക വരുമാനമായി വിവിധ സേവനങ്ങൾ കൂടി ആക്ടിവിറ്റി ഗ്രൂപ്പ് എന്ന നിലവിൽ ഹരിത കർമ്മസേനയ്ക്കു എറ്റുടുക്കാവുന്നതാണ്. ഇതിൽ പ്രധാനപ്പെട്ടവ: പ്രകൃതി സൗഹൃദ ഉൽപ്പന്നങ്ങളുടെ ഉൽപാദനവും വിപണനവും, മാലിന്യ സംസ്കരണ ഉപാധികളുടെ പരിപാലനം, പൊതു മാലിന്യ സംസ്കരണ ഉപാധികളുടെ നടത്തിപ്പ്, ജൈവവളം നിർമ്മാണം, വിൽപ്പന, ജൈവ പച്ചക്കറികൃഷി തുടങ്ങിയവയാണ്.

ഹരിത കേരള മിഷനും തൊഴിലുറപ്പുപദ്ധതിയും

മാലിന്യത്തിൽ നിന്നും സ്വതന്ത്ര്യം ഗാർഹിക വിവരശേഖരണ യജ്ഞത്തിൽ നിന്നും മാലിന്യ സംസ്കരണത്തിന് നിലവിൽ സംവിധാനങ്ങൾ ഇല്ലാത്ത സംസ്ഥാനത്തെ വീടുകളിൽ നിന്നും 43% വീടുകൾക്ക് കമ്പോസ്റ്റിംഗ് സൗകര്യങ്ങൾ ലഭ്യമാക്കിയാൽ വീട്ടിൽ ഉൽപാദിപ്പിക്കുന്ന ജൈവമാലിന്യങ്ങൾ അതിലിട്ട് കമ്പോസ്റ്റാക്കുന്നതിന് തയ്യാറുള്ളവരാണ് എന്ന വിവരത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ദേശീയ ഗ്രാമീണ തൊഴിലുറപ്പ് പദ്ധതിയുമായി ചേർന്ന് ഹരിത കേരളം മിഷൻ പദ്ധതി ആസൂത്രണം ചെയ്യുകയും 1200-ൽ അധികം വീടുകളിൽ കുഴി കമ്പോസ്റ്റിംഗിനായുള്ള സൗകര്യങ്ങൾ ചെയ്തു കൊടുക്കുകയും ഉ ായി. ആയതിന്റെ വിശദാംശങ്ങൾ താഴെ കൊടുക്കുന്നു.

മാലിന്യത്തിൽ നിന്നും സ്വാതന്ത്ര്യം

കേരളത്തിലെ മാലിന്യ പ്രശ്നങ്ങൾക്ക് സുസ്ഥിരമായ പരിഹാരം കാണുക എന്ന ലക്ഷ്യത്തോടെയാണ് ഹരിതകേരളം മിഷൻ മാലിന്യത്തിൽ നിന്നും സ്വാതന്ത്ര്യം കാമ്പയിൻ നടപ്പിലാക്കുന്നത്. 2017 ആഗസ്റ്റ് മാസം 15-ാം തീയതി എല്ലാ ജില്ലകളിലും കാമ്പയിന് തുടക്കം കുറിച്ചു.

ഓരോ തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനത്തിന്റെയും പരിധിയിൽ വരുന്ന പ്രദേശങ്ങൾ മാലിന്യ രഹിതമാക്കി, ഇതിലൂടെ മാലിന്യത്തിൽ നിന്നും സ്വാതന്ത്ര്യം നേടുക എന്നതാണ് ഈ യജ്ഞത്തിന്റെ ആത്യന്തിക ലക്ഷ്യം. വീടുകളിലെയും, കോളനികളിലേയും, ഫ്ളാറ്റ് സമുച്ചയങ്ങളിലെയും, കച്ചവട സ്ഥാപനങ്ങളിലെയും, കമ്പോളങ്ങളിലെയും, വ്യവസായ സ്ഥാപനങ്ങളിലെയും, മാലിന്യം സംസ്കരിക്കുക എന്നതും ഇതിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു. സ്ഥല പരിമിതികളുള്ള വീടുകളിലെ മാലിന്യം കമ്മ്യൂണിറ്റിതല മാലിന്യ സംസ്കരണ പദ്ധതികൾ ആവിഷ്കരിച്ച് നടപ്പാക്കുന്നതിനും രൂപരേഖ ആവിഷ്കരിച്ചിട്ടുണ്ട്.

വിവരശേഖരണം

സംസ്ഥാനത്ത് മാലിന്യ സംസ്കരണവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് നിലവിലെ സ്ഥിതിവിവരം മനസ്സിലാക്കുന്നതിനും ഇക്കാര്യത്തിലുള്ള ജനങ്ങളുടെ മനോഭാവവും സമീപനവും അറിയുന്നതിനുമായി ആഗസ്റ്റ് 10-ാം വാരം സംസ്ഥാന വ്യാപകമായി ഒരു വിവരശേഖരണ പരിപാടി നടത്തുകയുണ്ടായി. കൃത്യമായ ആസൂത്രണത്തോടെ സംസ്ഥാനത്തെ ഓരോ തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപന പരിധിയിലും വരുന്ന വീടുകളെ 50 വീതം അടങ്ങുന്ന ക്ലസ്റ്ററുകളാക്കി, ക്ലസ്റ്റർ ഒന്നിന് ഒരു സർവ്വേ ടീം എന്ന കണക്കിൽ പരിശീലനം സിദ്ധിച്ച സന്നദ്ധ പ്രവർത്തകരാണ് വിവരശേഖരണത്തിന് നേതൃത്വം നൽകിയത്. ക്ലസ്റ്റർ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ശേഖരിച്ച വിവരങ്ങൾ വാർഡ് അടിസ്ഥാനത്തിലും തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനതലത്തിലും, ജില്ലാ-സംസ്ഥാനതലത്തിലും പിന്നീട് ക്രോഡീകരിക്കുകയുണ്ടായി.

a) തദ്ദേശസ്വയംഭരണസ്ഥാപനതല മിഷൻ യോഗങ്ങൾ (2017 ജൂലൈ 22)

ശുചിത്വ മാലിന്യ സംസ്കരണയജ്ഞംതൊഴിലത്തിൽആസൂത്രണംചെയ്യുന്നതിനും നടപ്പിലാക്കുന്നതിനുമായിതദ്ദേശസ്ഥാപനതലമിഷനുകളുടെയോഗങ്ങൾ 2017 ജൂലൈ 22-ന് സംസ്ഥാനത്താകമാനം നടക്കുകയുണ്ടായി. വിവരവിജ്ഞാന വ്യാപനത്തിനും മാലിന്യ സംസ്കരണത്തിലെസംസ്ഥാനത്തിന്റെസമീപനം പൊതുജനങ്ങളെഅറിയിക്കുന്നതിനും 2017-18 വർഷത്തേക്കുള്ളശുചിത്വമാലിന്യസംസ്കരണ പദ്ധതികളെ കുറിച്ചുള്ളആസൂത്രണത്തിനും ഈ മിഷൻ യോഗങ്ങൾ പ്രയോജനം ചെയ്തു. പ്രത്യേകിച്ച് മാലിന്യത്തിൽ നിന്നുംസ്വാതന്ത്ര്യം ക്യാമ്പയിന് ആവശ്യമായആസൂത്രണപ്രവർത്തനങ്ങൾ നിശ്ചയിക്കുന്നതിനും ഇതിലൂടെ സാധിച്ചു.

b) വാർഡ്തല സാനിട്ടേഷൻ സമിതികളുടെയോഗം (2017 ജൂലൈ 23-26)

മാലിന്യത്തിൽ നിന്നുംസ്വാതന്ത്ര്യം ക്യാമ്പയിനും ഗൃഹതലവിവരശേഖരണത്തിനു മായിവാർഡ്തല സാനിട്ടേഷൻ സമിതികളുടെയോഗം 2017 ജൂലൈ 23-26 കാലയളവിൽ നടത്തുകയു ായി. ആഗസ്റ്റ് 15, 16 തീയതികളിലായി നടത്തിയഗൃഹതലസന്ദർശനത്തിനും, ബോധവർത്തന പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കുംആവശ്യമായകൃത്യമായആസൂത്രണവും ഈ യോഗത്തിൽ നടത്തുകയു ായി.

c) ഗൃഹസന്ദർശന പരിപാടിക്ക് മുന്പായുള്ള ബോധവൽക്കരണം

ഗൃഹസന്ദർശനം നടത്തിക്കൊടുക്കാനുള്ളതടവുകൾക്കുംബോധവൽക്കരണത്തിനുംകൂടിയുള്ള മാലിന്യങ്ങളുടെഅളവ്, സ്വഭാവം, നിലവിലെസംസ്കരണരീതികൾ, ആവശ്യമായസഹായം, ആളുകളുടെ മനോഭാവംമുതലായവ മനസ്സിലാക്കുന്നതിനുള്ള വിവര ശേഖരണയജ്ഞംസംസ്ഥാനത്ത് ഉടനീളം നടത്തുന്നതിനാവശ്യമായ അനുകൂല അന്തരീക്ഷം സൃഷ്ടിക്കപ്പെടുന്നതിനായിസംസ്ഥാന വ്യാപകമായി തദ്ദേശസ്ഥാപനതലത്തിൽ വിളംബരഘോഷയാത്രകൾ, പദയാത്രകൾ, കോർണർമീറ്റിംഗുകൾ, ദീപസന്ധ്യ, മൈക്ക് അനുബന്ധമെന്റുമുതലായവിവിധങ്ങളായ പരിപാടികൾ സംഘടിപ്പിക്കുകയു ായി.

അവസ്ഥാ നിർണ്ണയ പഠനം ക്രോഡീകരിച്ച റിപ്പോർട്ട് നൽകിയ തദ്ദേശഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ

ക്രമ നം.	ജില്ല	ഗ്രാമ പഞ്ചായത്തുകൾ		മുനിസിപ്പാലിറ്റികൾ		കോർപ്പറേഷനുകൾ	
		ആകെ	റിപ്പോർട്ട് നൽകിയത്	ആകെ	റിപ്പോർട്ട് നൽകിയത്	ആകെ	റിപ്പോർട്ട് നൽകിയത്
1.	തിരുവനന്തപുരം	73	57	4	2	1	0
2.	കൊല്ലം	68	30	4	2	1	0
3.	പത്തനംതിട്ട	53	33	4	0	0	0
4.	ആലപ്പുഴ	72	72	6	4	0	0
5.	കോട്ടയം	71	65	6	4	0	0
6.	ഇടുക്കി	52	44	2	1	0	0
7.	എറണാകുളം	82	82	13	13	1	0
8.	തൃശൂർ	86	55	7	6	1	1
9.	പാലക്കാട്	88	88	7	7	0	0
10.	മലപ്പുറം	94	55	12	12	0	0
11.	കോഴിക്കോട്	70	27	7	0	1	0
12.	വയനാട്	23	9	3	1	0	0
13.	കണ്ണൂർ	71	68	9	9	1	1
14.	കാസർഗോഡ്	38	23	3	1	0	0
		941	708	87	62	6	2

മാലിന്യത്തിൽ നിന്നും സ്വാതന്ത്ര്യം സർവ്വേ അനുബന്ധപ്രവർത്തനങ്ങൾ

മാലിന്യത്തിൽ നിന്നും സ്വാതന്ത്ര്യ പ്രഖ്യാപനം നടത്തുന്നതിന്റെയും സർവ്വേയുടെയും ഭാഗമായി വിപുലമായ അനുബന്ധ പ്രവർത്തനങ്ങളാണ് സംസ്ഥാന - ജില്ലാ തലങ്ങളിൽ നടന്നിട്ടുള്ളത്. തിരഞ്ഞെടുത്ത മുഖായിരത്തിലധികം ആളുകളെ സംസ്ഥാന - ജില്ലാ തലങ്ങളിൽ

പരിശീലിപ്പിക്കുകയും, ഇരുപത്തി അയ്യായിരത്തോളം ആളുകളെ ബ്ലോക്ക് തലത്തിലും രാജ്യ മുക്കാൽ ലക്ഷം വോളന്റിയർമാരെ തദ്ദേശ സ്ഥാപന വാർഡ് തലത്തിലും പരിശീലനം നടത്തി ഗൃഹതല സർവ്വേയും വിവര വ്യാപന പ്രവർത്തനങ്ങളും കാര്യക്ഷമമായി നടത്തുകയു ധി. ഇവർ സംസ്ഥാനത്ത് 1034 തദ്ദേശ സ്വയം ഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളിൽ നിന്നായി 6866332 വീടുകൾ സന്ദർശിച്ച് വിവരശേഖരണം നടത്തുകയും, ഉറവിടമാലിന്യ സംസ്കരണം സംബന്ധിച്ച അടിസ്ഥാന പാഠങ്ങൾ പറഞ്ഞു കൊടുക്കുകയും ചെയ്തു. സംസ്ഥാനത്ത് 1034 തദ്ദേശ സ്വയം ഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളിലും സർവ്വേ നടപടികൾ പൂർത്തീകരിച്ചിരിക്കുന്നു. ഇതിൽ 55% തദ്ദേശ സ്വയം ഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളിൽ സർവ്വേ നടക്കുകയും മാലിന്യസംസ്കരണം സംബന്ധിച്ച നിലവിലെ സ്ഥിതി വിവരം ശേഖരിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടു . ഇതിൽ 776 തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളാണ് സർവ്വേ വിവരങ്ങൾ ക്രോഡീകരിച്ച് നൽകിയിട്ടു .

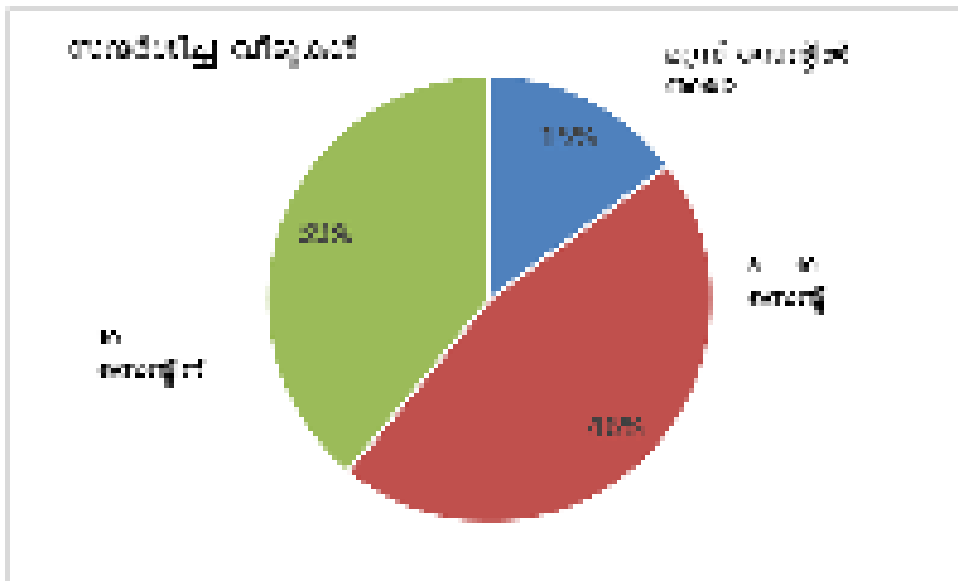
മാലിന്യത്തിൽ നിന്നും സ്വാതന്ത്ര്യം കാമ്പയിൻ പ്രാരംഭ പ്രവർത്തനങ്ങൾ

ക്രമ. നം.	പ്രവർത്തനങ്ങൾ	ഗ്രാമ പഞ്ചായത്ത്	മുനിസിപ്പാലിറ്റി	കോർപ്പറേഷൻ	ആകെ
1.	സംസ്ഥാനതല RP പരിശീലനം				150
2.	ജില്ലാതല പരിശീലനത്തിൽ പങ്കെടുത്തവർ	1412	372	85	1869
3.	ബ്ലോക്ക് തല പരിശീലനത്തിൽ പങ്കെടുത്ത തദ്ദേശ സ്ഥാപനങ്ങൾ.	941	66	5	1012
4.	ബ്ലോക്ക് തല പരിശീലനത്തിൽ പങ്കെടുത്തവരുടെ എണ്ണം.	14231	9875	1146	25252
5.	വാർഡ് തലത്തിൽ പരിശീലിപ്പിക്കപ്പെട്ട വോളന്റിയർമാരുടെ എണ്ണം	238028	30520	9922	278470
6.	എത്ര സ്വാകര്യങ്ങൾ സർവ്വേ നടപടികളിൽ പങ്കെടുത്തു.	124565	23644	6226	154435
7.	എത്ര വീടുകൾ വിവര ശേഖരണ സ്കാഡുകൾ സന്ദർശിച്ചു.	5622552	896383	347397	6866332
8.	എത്ര തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനത്തിൽ സർവ്വേ നടപടികൾ പൂർത്തീകരിച്ചു	941	87	6	1034
9.	പ്രഖ്യാനം നടത്തി പ്രതിജ്ഞ ചൊല്ലിയ തദ്ദേശ സ്വയം ഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ (എണ്ണം)	940	73	6	1019
10.	ശുചിത്വ സംഗമം നടന്ന തദ്ദേശ സ്വയം ഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ (എണ്ണം)	909	71	6	986
11.	ശുചിത്വ സംഗമം നടന്ന വാർഡുകൾ (എണ്ണം)	13781	1974	285	16040
12.	ജനപ്രതിനിധികളുടെ സന്ദർശനം നടന്ന തദ്ദേശ സ്വയം ഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ(എണ്ണം)	941	74	6	1021
13.	ജനപ്രതിനിധികളുടെ സന്ദർശനം നടന്ന വാർഡുകൾ (എണ്ണം)	15520	2110	343	17973
14.	ജനപ്രതിനിധികളുടെ സന്ദർശനം നടന്ന വീടുകൾ (എണ്ണം)	248743	60725	1870	311338

15.	എം.പി, എം.എൽ.എ. മാരുടെ പങ്കാളിത്തം ഉറപ്പായിരുന്ന തദ്ദേശ സ്വയം ഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ (എണ്ണം)	109	24	5	138
16.	മികവാർന്ന ശുചിത്വ സംഗമം പരിപാടികൾ നടന്ന തദ്ദേശ സ്വയം ഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ (എണ്ണം)	321	31	4	356

ഗൃഹതല സർവ്വേ - വിശകലനം

സംസ്ഥാനത്തെ 68.66 ലക്ഷത്തോളം ഭവനങ്ങളിൽ സർവ്വേ നടത്തിയപ്പോൾ മനസ്സിലാക്കുവാൻ സാധിച്ച വിവരം - മാലിന്യ സംസ്കരണത്തിലെ അടിസ്ഥാനതത്വമായ തരംതിരിച്ച് മാലിന്യ സംസ്കരണം നടത്തുന്ന വീടുകളുടെ എണ്ണം കേവലം 22% മാത്രമാണ്. വീടുകളിൽ നിന്നും തരംതിരിച്ച് ശേഖരിക്കുന്ന സംവിധാനം ഏർപ്പെടുത്തുന്നതിനുള്ള പദ്ധതികൾ രൂപീകരിക്കുന്നതിന് വിശകലനം സഹായകമായി. തൽഫലമായി തരംതിരിച്ച മാലിന്യങ്ങൾ ശേഖരിച്ച് സൂക്ഷിക്കുന്നതിന് 300-ൽ അധികം തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളിൽ എം.സി.എഫ്., ആർ.ആർ.എഫ്. പദ്ധതികളു ളായി. ഇതിൽ നൂറോളം എം.സി.എഫ്., ആർ.ആർ.എഫ്. പദ്ധതികൾ ഇതിനോടകം തന്നെ പൂർത്തീകരിച്ചിട്ടു ു.

അടുക്കുന്ന വസ്തുക്കളും അഴുകാത്ത വസ്തുക്കളും വെവ്വേറെ തരംതിരിച്ച് ശേഖരിച്ച് വയ്ക്കുന്നവർ	22.4 ശതമാനം
---	-------------

നിലവിൽ മാലിന്യ സംസ്കരണ സംവിധാനം തൃപ്തികരമായി പ്രവർത്തിക്കുന്ന വീടുകളുടെ എണ്ണം	31 ശതമാനം
---	-----------

a) സംസ്ഥാനത്ത് വീടുകളിൽ ജൈവമാലിന്യ സംസ്കരണം നടത്തുന്നതിന്റെ സ്ഥിതിവിവരം

ജൈവമാലിന്യം സംസ്ഥാനത്തെ വീടുകളും സ്വന്തം ഉത്തരവാദിത്തത്തിൽ സംസ്കരിക്കണമെന്നതാണ് സർക്കാരിന്റെ നയം. ഇത് സംബന്ധിച്ച് സർവ്വേയിൽ നിന്ന് മനസസിലാക്കുവാൻ സാധിച്ചത് വെറും 22% ആളുകൾ മാത്രമാണ് മാലിന്യം കൃത്യമായി തരംതിരിക്കുന്നത് 44% ആളുകൾ കമ്പോസ്റ്റിംഗ് നടത്തുന്നു. 30% ആളുകൾ വീട്ടുവളപ്പിൽ തന്നെ മാലിന്യങ്ങൾ കുഴികളിൽ നിക്ഷേപിച്ച് സംസ്കരിക്കുമ്പോൾ 29% ആളുകൾ മൃഗങ്ങൾക്കും പക്ഷികൾക്കും തീറ്റയായി നൽകുന്നു. 11% ആളുകൾ എല്ലാ മാലിന്യങ്ങളും കൂട്ടിയിട്ട് കത്തിക്കുന്നു എന്ന വിവരവും അടിയന്തിരമായി തദ്ദേശസ്ഥാപനങ്ങൾ ശ്രദ്ധ പതിപ്പിക്കേ താണെന്ന് വ്യക്തമായി.

വീട്ടിലെ അഴുകുന്ന മാലിന്യങ്ങളുടെ സംസ്കരണ രീതി

ക്രമ. നം	രീതി	ശതമാനം
1	കൃഷി/വളക്കൂഴിയിൽ നിക്ഷേപിക്കുന്നവർ	31
2	മൃഗങ്ങൾക്കും പക്ഷികൾക്കും തീറ്റയായി നൽകുന്നവർ	27.8
3	കമ്പോസ്റ്റ് വളം തയ്യാറാക്കുന്നവർ	8.7
4	അലക്ഷ്യമായി വലിച്ചെറിയുന്നു	11.57
5	ബയോഗ്യാസ് പ്ലാന്റിൽ നിക്ഷേപിക്കുന്നവർ	4.4
6	പഞ്ചായത്ത്/നഗരസഭയിൽ നൽകുന്നവർ	4
7	കത്തിക്കുന്നു	9
8	സ്വകാര്യ ഏജൻസികളെ ഏൽപ്പിക്കുന്നു	5.4

b) അജൈവമാലിന്യ സംസ്കരണ നടത്തുന്നതിന്റെ സ്ഥിതി വിവരം

അജൈവമാലിന്യ സംസ്കരണത്തിൽ സംസ്ഥാനം വിവിധങ്ങളായ കർമ്മപരിപാടികൾ ആസൂത്രണം ചെയ്യുന്നതിന് സഹായകമായ വിവരങ്ങൾ ഈ സർവ്വേയിലൂടെ കൈത്തുന്നതിന് സാധിച്ചു. സംസ്ഥാനത്ത് നിലവിൽ 17% ആളുകൾ സ്വകാര്യ വ്യക്തികളേയോ സ്ഥാപനങ്ങളേയോ ഏജൻസികളേയോ അജൈവ മാലിന്യ സംസ്കരണത്തിനായി ആശ്രയിക്കുന്നു. നിലവിൽ 6.5% ആളുകൾ മാത്രമാണ് അജൈവമാലിന്യ സംസ്കരണത്തിനായി സർക്കാർ സംവിധാനങ്ങളെ ആശ്രയിക്കുന്നത്. 22.4% ആളുകൾ അജൈവ മാലിന്യങ്ങൾ കത്തിക്കുമ്പോൾ 39% ആളുകൾ പൊതുസ്ഥലങ്ങളിൽ മാലിന്യങ്ങൾ നിക്ഷേപിക്കുന്ന സാഹചര്യമാണ് നിലവിലുള്ളത്.

വീട്ടിലെ അഴുകാത്ത മാലിന്യങ്ങളുടെ സംസ്കരണ രീതി

ക്രമ. നം	രീതി	ശതമാനം
1	വീട്ടിൽ സൂക്ഷിക്കുന്നു	15.28
2	സ്വകാര്യ ഏജൻസികളെ ഏൽപ്പിക്കുന്നു	16.9

3	പഞ്ചായത്ത്/നഗരസഭയിൽ നൽകുന്നവർ	6.5
4	കത്തിക്കുന്നു	22.4
5	അലക്ഷ്യമായി വലിച്ചെറിയുന്നു	38.92
		100

c) ജൈവ മാലിന്യങ്ങൾ കമ്പോസ്റ്റു ചെയ്യുന്ന വീടുകളുടെ സ്ഥിതിവിവരം

സംസ്ഥാനത്ത് ആകമാനം 23% വീടുകളിലാണ് ഏതെങ്കിലും കമ്പോസ്റ്റിംഗ് സംവിധാനം പ്രവർത്തനക്ഷമമായിട്ടുള്ളത്. പൈപ്പ് കമ്പോസ്റ്റിംഗ്, ബക്കറ്റ് കമ്പോസ്റ്റിംഗ്, പോട്ട് കമ്പോസ്റ്റിംഗ്, വെർമി, റിംഗ് മുതലായ കമ്പോസ്റ്റിംഗ് ഉപാധികളാണ് ഇവർ പിന്തുടരുന്നത്. 21% ആളുകൾ വീട്ടുവളപ്പിൽ നിക്ഷേപിച്ച് സ്വാഭാവിക കമ്പോസ്റ്റിംഗ് രീതി അവലംബിക്കുന്നു. 31% വീടുകൾ തങ്ങൾ നിലവിൽ പിന്തുടരുന്ന മാലിന്യ സംസ്കരണ രീതിയിൽ തൃപ്തി രേഖപ്പെടുത്തി.

d) വീടുകളിൽ നിന്ന് മാലിന്യങ്ങൾ ശേഖരിച്ച് കൊടു പോകുന്നതിന് തദ്ദേശസ്ഥാപനങ്ങൾ സംവിധാനങ്ങൾ ഏർപ്പെടുത്തിയാൽ ആ സേവനത്തിന് ഒരു നിശ്ചിത ഫീസ് നൽകുന്നതിന് സംസ്ഥാനത്തെ 51% വീടുകൾ തയ്യാറാണ്. മാലിന്യ സംസ്കരണത്തിന് ശരിയായ ഒരു സംവിധാനം നിലവിൽ വരണമെന്നതാണ് ഇവരുടെ ആവശ്യം. ആ സംവിധാനം നിലവിൽ വന്നു കഴിയുമ്പോൾ പ്രസ്തുത സേവനം പ്രയോജനപ്പെടുത്തുന്നവർ എന്ന നിലയിൽ തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾക്കു വാങ്ങുന്ന ആവർത്തന ചെലവുകൾ വഹിക്കുന്നതിന് ആവശ്യമായ യൂസർഫ്രീ ഉപയോക്താക്കളിൽ നിന്ന് ഈടാക്കുന്നതിന് ഇവർക്ക് എതിർപ്പില്ല

ജൈവ മാലിന്യം ശേഖരിച്ച് കൊണ്ടു പോകുന്നതിന് നഗരസഭ/ഗ്രാമ പഞ്ചായത്ത് ഏജൻസികളെ ഏർപ്പെടുത്തിയാൽ അവർക്ക് നിശ്ചിത നിരക്കിൽ ഫീസ് നൽകാൻ സമ്മതമുള്ളവർ	50.5 ശതമാനം
--	-------------

e) സർക്കാരിന്റെ തൊഴിലുറപ്പ് പോലുള്ള ഏതെങ്കിലും പദ്ധതിയുടെ ഭാഗമായി കമ്പോസ്റ്റു കുഴി നിർമ്മിച്ച് നൽകുകയാണെങ്കിൽ 43% ശതമാനം ആളുകൾ കമ്പോസ്റ്റിംഗ് ചെയ്യുവാൻ തയ്യാറുള്ളവരാണ്.

തൊഴിലുറപ്പ് പദ്ധതിയുടെ ഭാഗമായോ, അല്ലാതെയോ നിർമ്മിക്കുന്ന കമ്പോസ്റ്റു കുഴിയിൽ മാലിന്യങ്ങൾ നിക്ഷേപിച്ച് വളമാക്കുന്നതിന് താൽപ്പര്യമുള്ള കുടുംബങ്ങൾ	43 ശതമാനം
---	-----------

f) ദ്രവമാലിന്യ സംസ്കരണം

വീടുകളിൽ നിന്നുള്ള മലിനജലം 27% ആളുകൾ സോക്-പിറ്റ് നിർമ്മിച്ച് അതിലേക്ക് ഒഴുക്കി വിടുമ്പോൾ 52% ആളുകൾ കൃഷി ഇടങ്ങളിലേക്കോ, വീടിനോട് ചേർന്നുള്ള കൃഷിത്തോട്ടത്തിലേക്കോ ഒഴുക്കുന്നു. 10.4% ആളുകൾ സ്വീവേജ് നെറ്റ്വർക്കുമായി കണക്ഷൻ ഉള്ളവരാണ്. 11% ആളുകൾ തുറസ്സായ പൊതുസ്ഥലങ്ങളിലേക്ക് ഒഴുക്കി വിടുകയാണ് ചെയ്യുന്നത്.

വീട്ടിലെ പാഴ്ജല ഉപയോഗം

ക്രമ. നം	രീതി	ശതമാനം
1	പാഴ് ജലക്കുഴി	27
2	സീവേജ് പൈപ്പ്	10.4
3	മരങ്ങളുടെ തടത്തിൽ ഒഴിക്കുന്നു	34
4	കൃഷിക്ക് നനക്കുന്നു	18
5	കോമ്പതിന് പുറത്ത് ഒഴിക്കുന്നു	10.6

ഗ) സെപ്റ്റിക് ടാങ്ക് / കക്കൂസ് കുഴി നിറയുമ്പോൾ പരിഹരിക്കുന്ന രീതി

കക്കൂസ് കുഴി നിറയുമ്പോൾ 19% വീടുകളിൽ സമാന്തര കുഴി നിർമ്മിച്ച് അതിലേക്ക് മാറ്റുന്ന രീതിയാണ് നിലവിലുള്ളത്. 9% ആളുകൾ സ്വകാര്യ ടാങ്കർ ലോറികളിൽ പമ്പു ചെയ്തുകൊടുക്കുവാൻ പോകുന്നതിന് നൽകുമ്പോൾ 1.2% വീടുകളിൽ മുനിസിപ്പൽ ടാങ്കർ ലോറികളിൽ പമ്പുചെയ്ത് കയറ്റി വിടുന്നു. 0.7% വീടുകളിൽ ഓടയിലേക്കോ തോട്ടിലേക്കോ ഒഴുക്കി വിടുന്ന പ്രവണത നിലനിൽക്കുന്നു. 55% വീടുകളിൽ കക്കൂസ് കുഴി ഇതുവരെ നിറയാത്ത സാഹചര്യവുമുണ്ട്.

സെപ്റ്റിക് ടാങ്ക്/കക്കൂസ് വഴി നിറയുമ്പോൾ പരിഹരിക്കുന്ന രീതി

ക്രമ. നം	രീതി	ശതമാനം
1	കുഴി നിർമ്മിച്ച് അതിലേക്ക് മാറ്റും	21.8
2	മുനിസിപ്പൽ ടാങ്കർ ലോറിയിലേക്ക് പമ്പ് ചെയ്ത് കൊടുക്കും	1.1
3	പ്രൈവറ്റ് ഏജൻസികളുടെ ടാങ്കർ ലോറികളിലേക്ക് പമ്പ് ചെയ്ത് കൊടുക്കും	9
4	ഓടയിലോ തോട്ടിലോ ഒഴുക്കും	0.8
5	കുഴി ഇതുവരെ നിറഞ്ഞിട്ടില്ല	51.4

ഗ്രീൻ പ്രോട്ടോക്കോൾ

സംസ്ഥാനത്ത് ഗ്രീൻ പ്രോട്ടോക്കോൾ വ്യാപകമായപ്പോൾ ഡിസ്പോസിബിൾ വസ്തുക്കളുടെ ഉപയോഗത്തിലും വലിയ തോതിലുള്ള കുറവാണ് വന്നിട്ടുള്ളത്. കല്യാണങ്ങൾ, പൊതുചടങ്ങുകൾ, ആഘോഷങ്ങൾ, പലവിധ സംഘടനകളുടെ മിറ്റിംഗുകൾ മതപരമായ ചടങ്ങുകൾ തുടങ്ങി ഒട്ടനവധി പരിപാടികൾ ഇന്ന് ഗ്രീൻ പ്രോട്ടോക്കോൾ പാലിക്കുന്നു എന്നത് ഈ മേഖലയിൽ നടത്തിയിട്ടുള്ള പ്രചാരണ പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ വിജയമായി കരുതാവുന്നതാണ്.

1. ഗ്രീൻ പ്രോട്ടോക്കോൾ കല്യാണങ്ങൾ
2. ആറ്റികാൽ പൊങ്കാല
3. സ്കൂൾ കലോത്സവം (ജില്ലാ-സംസ്ഥാന തലം)
4. മിഷൻ ഗ്രീൻ ശബരിമല
5. മാരാമൺ കൺവൻഷൻ
6. പരുമലപ്പള്ളി പെരുന്നാൾ
7. റംസാൻ നോമ്പുതുറ
8. കൽപ്പാത്തി രഥോത്സവം
9. സംസ്ഥാന സ്കൂൾ ശാസ്ത്രമേള
10. ഓണം വാരാഘോഷം
11. മലങ്കര കത്തോലിക്കസഭ പുനരൈക്യ സമ്മേളനം
12. സത്യപ്രതിജ്ഞാ ചടങ്ങുകളും, രാജ്ഭവനിൽ നടക്കുന്ന എല്ലാ ചടങ്ങുകളും

സ്ഥാപനങ്ങൾ

1. രാജ് ഭവൻ
2. പോലീസ് ഹെഡ് ക്വാർട്ടേഴ്സ് - സർക്കുലർ കോപ്പി
3. എക്സൈസ് ഹെഡ് ക്വാർട്ടേഴ്സ് - സർക്കുലർ കോപ്പി
4. പൊതു വിദ്യാഭ്യാസ വകുപ്പ് - സർക്കാർ ഓർഡർ കോപ്പി
5. റിസർവ് ബാങ്ക് ഓഫ് ഇൻഡ്യ
6. നിയമസഭാ സമാജികരുടെ ഹോസ്റ്റൽ

ഹരിതവിവാഹ കാഴ്ചകൾ

ഹരിത ശീലങ്ങൾ -
ഹരിതവിവാഹത്തിലെ വിവിധ
ദൃശ്യങ്ങൾ

ഹരിതവിവാഹം, ദമ്പതിമാർക്ക് ആദരം : ജില്ലകളിലൂടെ

പ്രകൃതിയിൽ പ്രാണമിറങ്ങുന്ന പരിവേഷി കടന്നു
 വന്നു വരുന്നതിനുള്ള

അപൂർവ്വ അപൂർവ്വ വിഷയം
 അപൂർവ്വതയുടെ പരിവേഷി...

“മനുഷ്യ മനസ്സും മറ്റും ഉണ്ടാകാൻ തീർന്നു”
 എഴുതുന്നതിനും പഠിക്കുന്നതിനും

✉ sankshipta@gmail.com ☎ 0484 273890

വിവാഹ അനുബന്ധ പരിവാടികളെല്ലാം ഹരിതചട്ടപ്രകാരം നടത്തിയപ്പോൾ ആശംസകൾ അറിയിച്ചുകൊണ്ട് സമ്മാനിച്ച മംഗളപത്രം

ഹരിതചട്ടം പാലിച്ച് കണ്ണൂരിൽ നടന്ന സംസ്ഥാന സ്കൂൾ കലോത്സവം

ശേഷിവികസന പരിപാടികൾ

ഹരിതകേരളം മിഷൻ പ്രവർത്തനം ആരംഭിച്ചതിനുശേഷം തദ്ദേശ സ്വയം ഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് മാലിന്യ സംസ്കരണ മേഖലയിലുള്ള പദ്ധതികളെക്കുറിച്ചും പ്രവർത്തനങ്ങളെ കുറിച്ചും അറിവും പരിജ്ഞാനവും വർദ്ധിപ്പിച്ച് ഈ മേഖലയിൽ കൂടുതൽ പദ്ധതികൾ ഉൾപ്പെടുത്തി മാലിന്യ മുക്ത ഹരിതകേരളം എന്ന ലക്ഷ്യപ്രാപ്തിക്കായി വിവിധങ്ങളായ ശേഷി വികസന പരിപാടികളാണ് ശുചിത്വമിഷന്റെ നേതൃത്വത്തിൽ ആവിഷ്കരിച്ച് നടപ്പിലാക്കുന്നത്. തദ്ദേശ സ്ഥാപനതലത്തിൽ പദ്ധതികൾ ആസൂത്രണം ചെയ്ത് നടപ്പിലാക്കുമ്പോൾ വിവിധ തലങ്ങളിൽ പ്രവർത്തനങ്ങളുമായി ബന്ധപ്പെടുന്ന ഉദ്യോഗസ്ഥർ, ജനപ്രതിനിധികൾ എന്നിവർക്ക് പ്രത്യേകം പ്രത്യേകം പരിശീലങ്ങൾ നൽകി. ആരോഗ്യ വകുപ്പിനും, നഗരകാര്യ വകുപ്പിനും കീഴിലെ ഹെൽത്ത് ഇൻസ്പെക്ടർമാർ, ജൂനിയർ ഹെൽത്ത് ഇൻസ്പെക്ടർമാർ, ഗ്രാമവികസന വകുപ്പിലെ വില്ലേജ് എക്സ്റ്റൻഷൻ ഓഫീസർമാർ, തദ്ദേശ സ്ഥാപനതല എഞ്ചിനീയർമാർ, പ്ലാൻ ക്ലർക്കുമാർ തുടങ്ങിയ ഉദ്യോഗസ്ഥർക്കും, തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ട ജനപ്രതിനിധികൾക്കുമാണ് പ്രധാനമായും പരിശീലനങ്ങൾ നൽകിയിട്ടുള്ളത്.

ക്രമ നം.	പരിശീലനം	സ്ഥലം	തീയതി	പങ്കെടുത്തവരുടെ എണ്ണം
1.	ബീക്കൺ മുൻസിപ്പാലിറ്റികളിലെ മേയർമാർക്കും, ചെയർപേഴ്സൺമാർക്കും ഹരിതകേരളം - മാലിന്യപരിപാലനവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് ഏകദിന പരിശീലനം	ഗവ. ഗസ്റ്റ് ഹൗസ്, തൈക്കാട്	12.05.2017	80
2.	ഫീൽഡ്തല സന്ദർശനം ശുചിത്വമിഷൻ ഉദ്യോഗസ്ഥർ (14 ജില്ലകളിലെ അസിസ്റ്റന്റ് കോ-ഓർഡിനേറ്റർ എസ്.ഡബ്ല്യു.എം & ഐ.ഇ.സി)റ ഘട്ടങ്ങളിലായി ഫീൽഡ് സന്ദർശനം	വർക്കല മുൻസിപ്പാലിറ്റി & തിരുവനന്തപുരം കോർപ്പറേഷൻ	30.05.2017	11
3.	സംസ്ഥാന-ജില്ല ശുചിത്വമിഷൻ ഉദ്യോഗസ്ഥർക്കായി മാലിന്യപരിപാലനത്തെക്കുറിച്ച് ദിദിന റസിഡൻഷ്യൽ ശില്പശാല	മരിയാറാണി സെന്റർ, ശ്രീകാര്യം	22.06.2017 23.06.2017	125
4.	തിരുവനന്തപുരം കോർപ്പറേഷനിലെ ഗ്രീൻ വോളിയർമാർക്കും ഉദ്യോഗസ്ഥർക്കുമായി മാലിന്യപരിപാലന പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ പരിശീലനം	പഞ്ചായത്ത് അസോസിയേഷൻ ഹാൾ, വെള്ളയമ്പലം ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് എഞ്ചിനീയേഴ്സ് ഹാൾ, വെള്ളയമ്പലം	11.07.2017 - 13.07.2017	600
5.	സംസ്ഥാനതല റിസോഴ്സ് പേഴ്സൺമാർക്കായി മാലിന്യത്തിൽ നിന്നും സ്വാതന്ത്ര്യം കാമ്പയിൻ - ഏകദിന ശില്പശാല	സ്റ്റേറ്റ് ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഫാമിലി & വെൽഫെയർ സെന്റർ, തൈക്കാട്	15.07.2017	110
6.	തിരുവനന്തപുരം കോർപ്പറേഷനിലെ ഗ്രീൻ വോളിയേഴ്സിനും, ഉദ്യോഗസ്ഥർക്കും മാലിന്യ പരിപാലനവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട പരിശീലനം	സ്റ്റേറ്റ് ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഫാമിലി & വെൽഫെയർ സെന്റർ, തൈക്കാട്	16.07.2017	156
7.	പുനലൂർ മുൻസിപ്പാലിറ്റിയിലെ ഗ്രീൻ ടെക്നീഷ്യൻസിന് മൂന്ന് ദിവസ പരിശീലനം	പുനലൂർ സോഷ്യൽ വെൽഫെയർ സൊസൈറ്റി	02.08.2017 - 04.08.2017	75
8.	എഞ്ചിനീയർമാർക്കും, ഹെൽത്ത് ഓഫീസർമാർക്കും ആധുനിക അറവുശാല നിർമ്മാണവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട പരിശീലനം	മരിയാറാണി സെന്റർ, ശ്രീകാര്യം	01.08.2017 - 11.08.2017	42
9.	ജില്ലാ ശുചിത്വമിഷൻ ഓഫീസർമാർക്ക് ഏകദിന അവലോകന യോഗം	ഹോട്ടൽ ചൈത്രം, കെ.റ്റി.ഡി.സി, തമ്പാനൂർ	26.08.2017	75
10.	സംസ്ഥാന-ജില്ലാ ശുചിത്വമിഷൻ ഉദ്യോഗസ്ഥർക്കും, റിസോഴ്സ്	ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് കോ-ഓപ്പറേറ്റീവ്	19.09.2017 - 20.09.2017	85

	പേഴ്സൺമാർക്കും ദിദിന റസിഡൻഷ്യൽ പരിശീലനം	മാനേജ്മെന്റ്, മുടവൻമുഗൾ		
11	ദിദിന റസിഡൻഷ്യൽ പരിശീലനം - തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ	കില, തൃശ്ശൂർ	09.10.2017 - 10.10.2017	
19	ദിദിന റസിഡൻഷ്യൽ പരിശീലനം	കില, തൃശ്ശൂർ	14.11.2017 - 15.11.2017	
20.	ശാസ്ത്രീയ മാലിന്യ പരിപാലനവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് ഹെൽത്ത് ഇൻസ്പെക്ടർമാർക്കും, ജൂനിയർ ഹെൽത്ത് ഇൻസ്പെക്ടർമാർക്കും ദിദിന റസിഡൻഷ്യൽ പരിശീലനം	സോഷ്യോ എക്കണോമിക് യൂണിറ്റ് ഫൗണ്ടേഷൻ, ആലപ്പുഴ		
21.	വില്ലേജ് എക്സിസ്റ്റൻഷൻ ഓഫീസർമാർക്ക് ശാസ്ത്രീയ മാലിന്യ പരിപാലനവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് ദിദിന റസിഡൻഷ്യൽ പരിശീലനം	എക്സിസ്റ്റൻഷൻ ട്രെയിനിംഗ് സെന്റർ, കൊട്ടാരക്കര, *****		
22.	ശുചിത്വമിഷനിലെ കീ റിസോഴ്സ് പേഴ്സൺമാർക്ക് മൊബൈൽ ആപ്ലിന്റെ ഉപയോഗത്തെക്കുറിച്ചുള്ള സംസ്ഥാനതല സാങ്കേതിക പരിശീലനം	ഹോട്ടൽ ചൈത്രം, കെ.റ്റി.ഡി.സി തമ്പാനൂർ		
23.	സംസ്ഥാനതല റിസോഴ്സ് പേഴ്സൺമാർക്ക് ദിദിന റസിഡൻഷ്യൽ പരിശീലനം	മരിയാറാണി സെന്റർ, ശ്രീകാര്യം		
24	മാസ്റ്റർ ഫാക്കൽറ്റി ശില്പശാല	വനശ്രീ ആഡിറ്റോറിയം, വഴുതക്കാട്		

പദ്ധതി ഭേദഗതി - ആസൂത്രണം, സെപ്തംബർ 18,19,20

പദ്ധതികൾ ഭേദഗതി ചെയ്യുന്നതിനായി ജില്ലകളിൽ നടത്തേണ്ട പരിശീലന പരിപാടി ആസൂത്രണം ചെയ്യുന്നതിനും, ഭേദഗതി വിശദാംശങ്ങൾ ചർച്ച ചെയ്യുന്നതിനുമായി ജില്ലാ പ്ലാനിങ്ങ് ഓഫീസർമാർ, എ.ഡി.സി (ജനറൽ), ജനകീയാസൂത്രണം ജില്ലാ കോ-ഓർഡിനേറ്റർമാർ, ഹരിതകേരളം മിഷൻ ജില്ലാ കോ-ഓർഡിനേറ്റർമാർ എന്നിവരുടെ യോഗം 18.09.2017 ന് കിലയിൽ ചേർന്നു. കിലയിലെ യോഗത്തിന് ശേഷം ഈ പദ്ധതികളെ ഭേദഗതി ചെയ്യുന്നതിനായി ബ്ലോക്ക് തലത്തിൽ പരിശീലനം നൽകി. ഗ്രാമ പഞ്ചായത്തുകളും ബ്ലോക്ക് പഞ്ചായത്തുകളും നഗരസഭകളും ഈ പരിശീലനങ്ങളിൽ പങ്കെടുത്തു. തദ്ദേശ ഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ അധ്യക്ഷന്മാർ, ഉപാധ്യക്ഷന്മാർ, ആരോഗ്യ - വിദ്യാഭ്യാസം, വികസനം എന്നീ സ്റ്റാന്റിംഗ് കമ്മിറ്റി ചെയർമാന്മാർ, സെക്രട്ടറിമാർ, കർമ്മസമിതി കൺവീനർ, തദ്ദേശ ഭരണ സമിതി ആസൂത്രണസമിതി ഉപാധ്യക്ഷന്മാർ എന്നിവർക്കാണ് പരിശീലനം നൽകിയത്. 5493 പേർ ഈ പരിശീലനങ്ങളിൽ പങ്കെടുത്തു. ഈ പരിശീലനങ്ങളുടെ സംഘാടനം കിലയാണ് നിർവ്വഹിച്ചത്.

ശുചിത്വ മാലിന്യ സംസ്കരണ പദ്ധതികളുടെ നിർവ്വഹണത്തിനുള്ള സാങ്കേതിക പരിശീലനം സെപ്തംബർ 19,20 തീയതികളിൽ തിരുവനന്തപുരം ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് കോപ്പറേറ്റീവ് മാനേജ്മെന്റിൽ വെച്ച് നടത്തി

ശുചിത്വ മാലിന്യ സംസ്കരണ മാർഗ്ഗരേഖയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ പ്രോജക്ട് ഭേദഗതികൾ:- ബ്ലോക്ക്തല പരിശീലനത്തിന്റെ വിശദാംശങ്ങൾ

ക്രമ നം.	ജില്ല	പങ്കെടുക്കേ വർ (എണ്ണം)	പങ്കെടുത്തവർ (എണ്ണം)	ശതമാനം
1.	തിരുവനന്തപുരം	623	499	80
2.	കൊല്ലം	616	313	51
3.	പത്തനംതിട്ട	459	246	53
4.	ആലപ്പുഴ	630	357	56
5.	കോട്ടയം	760	510	67
6.	ഇടുക്കി	434	355	81

7.	എറണാകുളം	610	501	82
8.	തൃശൂർ	780	538	69
9.	പാലക്കാട്	756	481	63
10.	മലപ്പുറം	847	427	50
11.	കോഴിക്കോട്	623	447	71
12.	വയനാട്	210	134	63
13.	കണ്ണൂർ	644	484	75
14.	കാസർഗോഡ്	329	201	61
	ആകെ	8321	5493	66

ക്ളീൻകേരള കമ്പനി നിർവ്വഹിച്ച ചുമതലകൾ

ഹരിതകേരളം മിഷന്റെ ഭാഗമായി തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ വകുപ്പിന്റെ കീഴിലുള്ള ക്ളീൻ കേരള കമ്പനി താഴെ പറയുന്ന പദ്ധതികൾ ആവിഷ്കരിച്ചു നടപ്പിലാക്കി

1. ഇ-മാലിന്യ സംസ്കരണം

സംസ്ഥാനത്ത് ഇ- മാലിന്യത്തിന്റെ അളവ് ക്രമാതീതമായി വർദ്ധിച്ചു വരുന്ന സാഹചര്യത്തിൽ ഇവയുടെ ശാസ്ത്രീയമായ സംസ്കരണവും പുനഃചംക്രമണവും ലക്ഷ്യമിട്ട്. ഇന്ത്യയിൽ ആദ്യമായി ഭവനങ്ങളിൽ നിന്നും സ്ഥാപനങ്ങളിൽ നിന്നും ഇ-മാലിന്യം ശേഖരിച്ചു സംസ്കരിക്കുന്നതിനുള്ള ഒരു ബൃഹത്ത പദ്ധതിക്ക് രൂപം നൽകി.

പദ്ധതിയുടെ ഭാഗമായി

- സംസ്ഥാനത്തെ പത്തോളം കളക്ടറേറ്റുകളിൽ നിന്നും അനുബന്ധ സ്ഥാപനങ്ങളിൽ നിന്നും ഇ-മാലിന്യം ശേഖരിച്ചു അവയുടെ ശാസ്ത്രീയമായ പുനഃചംക്രമണം ഉറപ്പാക്കി. കൂടാതെ മറ്റു കളക്ടറേറ്റുകളിൽ നിന്നും ഇ-മാലിന്യ സംസ്കരണ പദ്ധതിയുടെ ഭാഗമായുള്ള നടപടിക്രമങ്ങൾ പൂർത്തിയായി വരികയാണ്.
- സംസ്ഥാനത്തെ പല കോർപ്പറേഷൻ, മുനിസിപ്പാലിറ്റികളിൽ നിന്നും ഇ-മാലിന്യം ശേഖരിച്ചു അവയുടെ ശാസ്ത്രീയ സംസ്കരണവും പുനഃചംക്രമണവും നടത്തി വരികയാണ്.
- വിദ്യാർത്ഥികളിൽ സാമൂഹ്യബോധം വളർത്തുന്നതിനായി എൻ.എസ്.എസുമായി ചേർന്നു ഇ-മാലിന്യം ശേഖരിച്ചു
- പൊതു മേഖല സ്ഥാപനങ്ങളിൽ നിന്നും സ്വകാര്യ മേഖല സ്ഥാപനങ്ങളിൽ നിന്നും ഇ-മാലിന്യം ശേഖരിച്ചു.

നാളിതുവരെ 400 ടണ്ണോളം ഇ-മാലിന്യം ഹരിതകേരളം മിഷന്റെ ഭാഗമായി നീക്കം ചെയ്തു സംസ്ഥാനത്തെ ഇ-മാലിന്യ വിമുക്തമാക്കുന്നതിനുള്ള പദ്ധതി ആവിഷ്കരിച്ചു നടപ്പിലാക്കി വരികയാണ്. വരുന്ന ഒരു വർഷക്കാലം കൊണ്ട് ഇ-മാലിന്യ രഹിത സംസ്ഥാനമാക്കുക എന്നതാണ് പദ്ധതിയുടെ ലക്ഷ്യം

ഐടി @ സ്കൂൾ എന്ന പദ്ധതിയുടെ ഭാഗമായി ഇന്ത്യയിലെ തന്നെ ഏറ്റവും വലിയ ഇ-മാലിന്യ നിർമ്മാർജ്ജന പദ്ധതിക്ക് തുടക്കം കുറിച്ചു നാളിതുവരെയായി 250 ടൺ ശേഖരിച്ചു. മാർച്ച് അവസാനത്തോടെ 1000 ടൺ സംസ്കരിക്കുക എന്ന ലക്ഷ്യവുമായി മുന്നോട്ടു പോകുകയാണ്.

2. പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യ നിർമ്മാർജ്ജനം

സംസ്ഥാനത്തെ പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യ നിർമ്മാർജ്ജനത്തിന്റെ ഭാഗമായി പ്ലാസ്റ്റിക് റോഡുകൾ നിർമ്മിക്കുന്നതിനുള്ള സർക്കാർ ഉത്തരവ് ഇറക്കി ക്ളീൻ കേരള കമ്പനിയെ ചുമതലപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ളതാണ്. ഇതിന്റെ ഭാഗമായി പ്ലാസ്റ്റിക് ഷ്രഡ്ഡിങ്ങ് മെഷീനുകൾ മുനിസിപ്പാലിറ്റിയിൽ ഒന്ന്, ബ്ളോക്കിൽ ഒന്ന്, കോർപ്പറേഷനിൽ അഞ്ചു എന്ന വിധത്തിൽ പദ്ധതി ആവിഷ്കരിച്ചു. നാളിതുവരെ 75 തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുമായി കമ്പനി കരാറിൽ ഏർപ്പെടുകയും 40 തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളിൽ മെഷീനറികൾ വിതരണം ചെയ്യുകയും ചെയ്തിട്ടു . 30 തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളിൽ ഇതിന്റെ പ്രവർത്തനം ആരംഭിക്കുകയും ചെയ്തു. മാർച്ച് അവസാനത്തോടെ മുഴുവൻ സ്ഥലങ്ങളിലും ഈ പദ്ധതി പൂർത്തിയാക്കും. തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ ശേഖരിച്ച് ഷ്രഡ്ഡ് ചെയ്ത് നൽകുന്ന ഷ്രഡഡ് പ്ലാസ്റ്റിക്കുകൾ കിലോയ്ക്ക് 15 രൂപ എന്ന നിരക്കിൽ വില നൽകിയാണ് ക്ളീൻ കേരള കമ്പനി വാങ്ങുകയും 20 രൂപ എന്ന നിരക്കിൽ പൊതു മരാമത്ത് വകുപ്പിനും തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾക്കും ലഭ്യമാക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഈ പദ്ധതിയുടെ ഭാഗമായി സംസ്ഥാനത്തെ പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യ നിർമ്മാർജ്ജനത്തിന്റെ അമ്പതു സതമാനം കൈവരിക്കാൻ സാധിക്കുമെന്നാണ് പ്രതീക്ഷിക്കുന്നത്

ഉപസംഹാരം

ശുചിത്വമാലിന്യ സംസ്കരണ രംഗത്ത് സംസ്ഥാനം നേരിടുന്ന പ്രതിസന്ധികൾക്ക് ശാശ്വതപരിഹാരം കാണുക എന്ന ലക്ഷ്യത്തോടുകൂടിയാണ് ഹരിതകേരളം ഉപമിഷനിൽ ഈ മേഖലയ്ക്ക് ഊന്നൽ നൽകിക്കൊ ~ പ്രത്യേക കർമ്മപരിപാടികൾ ആസൂത്രണം ചെയ്ത് നടപ്പിലാക്കി വരുന്നത്. മാലിന്യ സംസ്കരണത്തിന് തദ്ദേശസ്ഥാപനതലങ്ങളിൽ വികേന്ദ്രീകൃതാസൂത്രണം നടത്തി മാലിന്യങ്ങൾ തരം അനുസരിച്ച് (ജൈവ-അജൈവ) പ്രത്യേകമായി കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നതിനുള്ള നടപടികളാണ് സംസ്ഥാന വ്യാപകമായ പ്രാദേശിക സർക്കാരുകൾ കഴിഞ്ഞ ഒരു വർഷമായി ചെയ്ത് വരുന്നത്. ഈ മേഖലയിലുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ വിജയസൂചകങ്ങളാണ് തദ്ദേശസ്ഥാപനങ്ങളിൽ കഴിഞ്ഞ ഒരു വർഷത്തിനിടയിൽ ഉയർന്ന് വന്നിരിക്കുന്ന മെറ്റീരിയൽ കളക്ഷൻ സംവിധാനങ്ങൾ, റിസോഴ്സ് റിക്കവറി സെന്ററുകൾ, ഷ്രഡിംഗ്/ബയിലിംഗ് യൂണിറ്റുകൾ മുതലായവ. ഇത് മുഴുവൻ തദ്ദേശസ്ഥാപനങ്ങളിലേയ്ക്കും വ്യാപിപ്പിച്ച് ഒപ്പം സംസ്ഥാന വ്യാപകമായി ഹരിതചട്ടം പ്രയോഗത്തിൽ വരുത്തി ശുന്യമാലിന്യ സംസ്ഥാനം എന്ന ലക്ഷ്യത്തിലേയ്ക്കാണ് ഹരിതകേരളം മിഷൻ ചുവടുവയ്പ്പുകൾ നടത്തുന്നത്. ഇതിനായി ഒട്ടേറെ നയപരമായ തീരുമാനങ്ങളാണ് സംസ്ഥാനസർക്കാർ കൈക്കൊ ിട്ടുള്ളത്. വിവിധ പാഴ് വസ്തുക്കൾ കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നതിന് ജി.എസ്.ടി നിരക്കുകൾ ഏർപ്പെടുത്തിയത് പിൻവലിക്കുന്നതിന് സംസ്ഥാന സർക്കാർ പ്രത്യേക താല്പര്യമെടുത്ത് പ്രവർത്തിച്ചതിന്റെ ഫലമായി നികുതി ഒഴിവാക്കി ഉത്തരവു ായി.

തദ്ദേശസ്ഥാപനങ്ങൾ ശുചിത്വമാലിന്യ സംസ്കരണ മേഖലയിലെ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് 15% പഞ്ചായത്തുകൾ 10% ഫണ്ട് വകയിരുത്തണമെന്ന വ്യവസ്ഥ കൊണ്ട് വന്നത് ഈ മേഖലയിൽ സർക്കാരിന്റെ ആത്മാർത്ഥ സമീപനത്തിന്റെ തെളിവാണ്. എല്ലാ സിവിൽ സ്റ്റേഷനുകളിലും, ഗ്രീൻ പ്രോട്ടോക്കോൾ നടപ്പിലാക്കിയും, സർക്കാർ ഓഫീസുകളിലേയും വിദ്യാലയങ്ങളിലേയും ഇ-മാലിന്യങ്ങൾ ക്ലീൻ കേരള കമ്പനി വഴി നീക്കം ചെയ്തു. സർക്കാർ ഓഫീസുകളിലും, വിദ്യാഭ്യാസ പോലീസ് വകുപ്പുകളിൽ ഗ്രീൻ പ്രോട്ടോക്കോൾ നടപ്പിലാക്കിയും മാലിന്യങ്ങളുടെ അളവ് കുറയ്ക്കുക എന്ന പ്രാഥമിക തത്വത്തിന്റെ പ്രയോഗവൽക്കരണമാണ് കഴിഞ്ഞ ഒരു വർഷത്തിൽ സംസ്ഥാനത്ത് നടന്നിട്ടുള്ളത്. തദ്ദേശസ്ഥാപനങ്ങൾ ഷ്രെഡ് ചെയ്ത് നൽകുന്ന പ്ലാസ്റ്റിക്സുകൾ തദ്ദേശസ്ഥാപനങ്ങൾ പൊതുമരാമത്ത് വകുപ്പ് മറ്റ് വകുപ്പുകൾ തുടങ്ങിയവർ റോഡ് നിർമ്മാണത്തിനായി ഉപയോഗപ്പെടുത്തണമെന്ന സർക്കാർ നിർദ്ദേശം പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യ സംസ്കരണ രംഗത്ത് ഒരു നിർണ്ണായക കാൽവയ്പ്പാണ്.

ഹരിതകേരളം മിഷൻ വിവിധ പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ നേർക്കാഴ്ചകൾ

മാവേലിക്കര മുൻസിപ്പാലിറ്റിയിൽ എയ്റോബിക് കമ്പോസ്റ്റി യൂണിറ്റിന്റെ ഉദ്ഘാടനം എം.എൽ.എ ശ്രീ. രാജേഷ് ഉദ്ഘാടനം ചെയ്യുന്നു.

കണ്ണൂർ ജില്ലയിലെ തില്ലങ്കേരി ഗ്രാമപഞ്ചായത്തിൽ ഹരിതകർമ്മസേനയുടെ ഉദ്ഘാടനം ബഹു. എം.പി. ശ്രീമതി. പി.കെ . ശ്രീമതി ടീച്ചർ നിർവ്വഹിക്കുന്നു.

തൃശ്ശൂരിൽ ഹരിതകർമ്മസേനയുടെ ഉദ്ഘാടനം ഹരിതകേരളം മിഷൻ ഉപാധ്യക്ഷ ശ്രീമതി. റ്റി.എൻ. സീമ നിർവ്വഹിക്കുന്നു.

തലശ്ശേരി മുനിസിപ്പാലിറ്റിയിലെ ഹരിതകർമ്മസേന ഉദ്ഘാടനം

കോളയാട് ഗ്രാമപഞ്ചായത്തിൽ ഹരിതകർമ്മസേനയുടെ ഉദ്ഘാടനം ബഹു. എം.പി. ശ്രീമതി. പി. കെ ശ്രീമതി ടീച്ചർ നിർവ്വഹിക്കുന്നു.

കണ്ണൂർ ജില്ലയിലെ പരിയാരം ഗ്രാമപഞ്ചായത്തിൽ ഹരിതകർമ്മസേനയുടെ ഉദ്ഘാടനം ബഹു. ധനകാര്യവകുപ്പ് മന്ത്രി ശ്രീ. തോമസ് ഐസക് നിർവ്വഹിക്കുന്നു.

കണ്ണൂർ ജില്ലയിലെ ആന്തൂർ മുൻസിപ്പാലിറ്റിയിൽ ഹരിതകർമ്മസേനയ്ക്ക് എം.എൽ.എ ശ്രീ. ജയിംസ് മാത്യു യൂണിഫോം വിതരണം ചെയ്യുന്നു.

കളക്ഷൻ ഡ്രൈവ്സ്

നെല്ലിക്കുഴി പഞ്ചായത്തിൽ ശ്രീ. ആന്റണി ജോൺ എം.എൽ.എ യുടെ നേതൃത്വത്തിൽ നടന്ന അജൈവമാലിന്യ ശേഖരണം

ക്ലീൻ നെല്ലിക്കുഴി മുവ്വമെന്റ് - മാലിന്യ ശേഖരണം

എറണാകുളം പ്ലാസ്റ്റിക് കളക്ഷൻ ഡ്രൈവ്

കൊല്ലം പ്ലാസ്റ്റിക് കളക്ഷൻ ഡ്രൈവ്

കൊല്ലം പ്ലാസ്റ്റിക് കളക്ഷൻ ഡ്രൈവ്

സംസ്ഥാനത്തെ വിവിധ തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളിൽ സ്ഥാപിച്ച
 ആധുനിക വാതക ശ്മശാനങ്ങൾ

അടിമാലി, ഇടുക്കി

കൊഴുക്കുളി, തൃശ്ശൂർ

മുളന്തുരുത്തി, എറണാകുളം

മട്ടന്നൂർ, കണ്ണൂർ

മാലിന്യത്തിൽ നിന്നും സ്വാതന്ത്ര്യം ബഹു. മന്ത്രിമാരുടെ നേതൃത്വത്തിൽ ജില്ലാതല പ്രഖ്യാപനവും പ്രതിജ്ഞയും

പാലക്കാട്

തിരുവനന്തപുരം

കൊല്ലം

ആലപ്പുഴ

ഇടുക്കി

കോട്ടയം

പത്തനംതിട്ട

വയനാട്

എറണാകുളം

തൃശ്ശൂർ

കണ്ണൂർ

കോഴിക്കോട്

കാസറഗോഡ്

മലപ്പുറം

മാലിന്യത്തിൽ നിന്നും സ്വാതന്ത്ര്യം - ഗൃഹതല വിവരശേഖരണം

ബഹു. മുഖ്യമന്ത്രിയും സഹ മന്ത്രിമാരും ഓരോ ജില്ലയിലും നേതൃത്വം നൽകുന്നു

തിരുവനന്തപുരം

വയനാട്

തൃശ്ശൂർ

കാസറഗോഡ്

കോട്ടയം

കൊല്ലം

കണ്ണൂർ

ആലപ്പുഴ

മലപ്പുറം

